

หนังสือเรียน สาร:ทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชาเลือก

บัญชีชาวบ้าน รหัสวิชา ทบ02001

ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ห้ามจำหน่าย

หนังสือเรียนเล่มนี้จัดพิมพ์ด้วยเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
ลิขสิทธิ์เป็นของสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาเลือก วิชาบัญชีชาวบ้าน รหัสวิชา ทช02001 ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งเป็นไปตามหลักการและปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียนและพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ให้ผู้เรียนมี คุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา หนังสือเล่มนี้ได้ประมวลองค์ความรู้ กิจกรรมเสริมทักษะ แบบวัดประเมินผลการเรียนรู้ไว้อย่างครบถ้วน โดยองค์ความรู้ที่ได้มานี้ได้นำเนื้อหาสาระตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นำมาเรียบเรียงอย่างมีมาตรฐานของการจัดทำหนังสือเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจง่าย สามารถอ่านและค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างสะดวก

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนสาระรายวิชาบัญชีชาวบ้าน รหัสวิชา ทช02001 เล่มนี้ จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกประการ

คณะผู้จัดทำ
สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
รายละเอียดวิชา.....	ง
บทที่ 1 บัญชีชาวบ้านง่ายนิดเดียว.....	1
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	3
ตอนที่ 1 ความหมาย ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน.....	5
กิจกรรม.....	6
ตอนที่ 2 หลักการ แนวคิดการทำบัญชีชาวบ้าน.....	7
กิจกรรม.....	10
ตอนที่ 3 รูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน(บัญชีในครัวเรือนกับการประกอบอาชีพ).....	11
กิจกรรม.....	12
แบบทดสอบหลังเรียน.....	13
บทที่ 2 บัญชีชาวบ้านกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	16
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	18
ตอนที่ 1 แนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	20
ตอนที่ 2 บัญชีชาวบ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	23
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	28
แบบทดสอบหลังเรียน.....	29
บทที่ 3 บัญชีชาวบ้านในครัวเรือน.....	32
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	35
ตอนที่ 1 วิธีการวิเคราะห์รายรับ – รายจ่าย.....	37
กิจกรรม.....	40
ตอนที่ 2 วิธีการทำบัญชีรับ – จ่ายของตนเองและครอบครัว.....	41
เรื่องที่ 2.1 วิธีการทำบัญชีรับ – จ่ายของตนเองและครอบครัว.....	41
เรื่องที่ 2.2 ขั้นตอนการทำงานประมาณ.....	42
กิจกรรม.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 แนวทางการทำบัญชีครัวเรือนและการประกอบอาชีพอย่างง่าย.....	44
กิจกรรม.....	45
ตอนที่ 4 การวางแผนการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อการประยุกต์ใช้ในครัวเรือนทางการประกอบอาชีพ.....	46
กิจกรรม.....	47
แบบทดสอบหลังเรียน.....	48
บทที่ 4 การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้.....	51
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	53
ตอนที่ 1 แนวคิดการกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย.....	55
กิจกรรม.....	56
ตอนที่ 2 การลดรายจ่าย.....	57
เรื่องที่ 2.1 การวิเคราะห์รายรับ – รายจ่าย.....	57
เรื่องที่ 2.2 แนวทางการลดรายจ่าย.....	58
กิจกรรม.....	59
ตอนที่ 3 การเพิ่มรายได้และแนวทางการเพิ่มรายได้.....	60
กิจกรรม.....	61
ตอนที่ 4 การวางแผนการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ของตนเองและครอบครัว.....	62
กิจกรรม.....	65
แบบทดสอบหลังเรียน.....	66
บรรณานุกรม.....	69
คณะผู้จัดทำ.....	70
คณะบรรณาธิการ/ปรับปรุงแก้ไข.....	71

รายละเอียดวิชา

1. คำอธิบายรายวิชา

การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงินไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบันและอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

การทำบัญชีครัวเรือน ในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิธีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมพอดี สอดคล้องถูกต้องตามกฎธรรมชาติที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอการทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสมทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่าง ประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

2. วัตถุประสงค์ของชุดวิชา

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย ประโยชน์ หลักการ แนวคิด รูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน วิเคราะห์ รายรับ-รายจ่าย ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการจัดทำบัญชีครัวเรือน การวางแผน การประยุกต์ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว

รายชื่อบท

- บทที่ 1 บัญชีชาวบ้านง่ายนิดเดียว
- บทที่ 2 บัญชีชาวบ้านกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- บทที่ 3 บัญชีชาวบ้านในครัวเรือน
- บทที่ 4 การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้

วิธีการศึกษา ชุดวิชาบัญชีชาวบ้าน

ในการศึกษาชุดวิชาบัญชีชาวบ้าน นี้ มีสิ่งที่นักศึกษาควรทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆดังนี้

1.การเตรียมตัวเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

ในการศึกษาชุดวิชาบัญชีชาวบ้านนี้ คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา ใคร่ขอเสนอแนะการเตรียมการ สำหรับการศึกษาดด้วยตนเอง ดังนี้

การจัดตารางเรียน ควรกำหนดเรียนวันละ 1 ตอนเป็นอย่างน้อย นักศึกษาควรเรียนให้สิ้นสุด 1 ตอน ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุด สำหรับเวลาที่ใช้ในการศึกษาแต่ละตอนนั้นไม่อาจเท่ากัน ทั้งนี้เพราะบางบท อาจมี 3 หรือ 4 ตอน บางบทอาจมี 2 ตอนเท่านั้น โดยเฉลี่ย นักศึกษาควรใช้เวลาในการศึกษาเอกสารการสอนและทำกิจกรรมในแบบปฏิบัติบทละ 6 ชั่วโมง

2.การประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียน

เพื่อสำรวจตนเองว่าจะมีความรู้ในบทที่จะเรียนมากน้อยเพียงไรก่อนที่จะศึกษาในบทเรียนนั้น นักศึกษาโปรดทำแบบทดสอบก่อนเรียนเสียก่อน เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จแล้วจึงไปตรวจแบบเฉลยในเฉลยท้ายบทแล้วรวมคะแนนการทดสอบไว้ในด้านบนของกระดาษคำตอบ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนการทดสอบหลังเรียน

เมื่อนักศึกษาเรียนจบบทนั้นแล้ว เพื่อดูความก้าวหน้าของตน นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียนที่มีอยู่ไว้ในตอนท้ายของแบบฝึกปฏิบัติ เมื่อทำเสร็จแล้วจึงตรวจคำตอบจากเฉลยแล้วรวมคะแนนไว้ด้านบนของกระดาษคำตอบ แล้วนำผลการทดสอบนี้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าในการเรียน

3.การศึกษาเอกสารการสอน

เอกสารการสอนของชุดวิชาบัญชีชาวบ้านได้บรรจุเนื้อหาสาระสำคัญไว้แล้วอย่างครบถ้วน ฉะนั้น เพื่อให้การเรียนดำเนินไปด้วยดี และบรรลุผลตามความมุ่งหมายของชุดวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาจึงควรศึกษาเอกสารการสอน พร้อมทั้งปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่กำหนดตามที่กำหนดลงในสมุดบันทึกด้วยตนเอง

สำหรับการศึกษาเอกสารสอน นักศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

3.1 ศึกษาแผนการสอนของแต่ละบทก่อนแล้วปฏิบัติตามแผนการสอนนั้นๆ ตามลำดับ

3.2 ศึกษาเอกสารการสอน ควรพยายามศึกษาครั้งละ 1 ตอน ให้สิ้นสุดในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ขณะที่นักศึกษารายละเอียดของแต่ละหัวข้อเรื่องในแต่ละตอนนั้น ควรบันทึกสาระสำคัญของแต่ละเรื่องลงในสมุดบันทึกด้วยตนเอง และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในท้ายแต่ละหัวข้อเรื่อง ก่อนศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป

การปฏิบัติตามกิจกรรมนี้ช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินผลตนเองได้ว่านักศึกษามีความเข้าใจในสิ่งที่ศึกษามากน้อยเพียงไร ดังนั้นนักศึกษาก็ควรปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อนักศึกษาจะได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

4.การทำกิจกรรม

นักศึกษาควรมีบันทึกสาระสำคัญและปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างที่ได้รับมอบหมายลงในสมุดบันทึกด้วยตนเอง

5.กิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์

ตอนท้ายของบทบางบทในแบบฝึกปฏิบัติ อาจมีการให้เขียนรายงานหรือกิจกรรมอื่นๆ นักศึกษาควรให้ความสำคัญโดยประมวลความรู้ทั้งหมดที่ศึกษามาประกอบกับประสบการณ์ของตนเองเพื่อปฏิบัติกิจกรรม

6.การสอบ

เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา นักศึกษาต้องเข้าสอบไล่ชุดวิชา ณ สนามสอบที่จัดไว้ที่ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามวันเวลาที่กำหนด นักศึกษาต้องนำบัตรประจำตัวนักศึกษา บัตรลงทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งนักศึกษาจะไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ดังนั้นโปรดอย่าลืม

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 1
บัญชีชาวบ้านง่ายนิดเดียว

สำนักงาน

แผนการเรียนรู้ประจำบท

บทที่ 1 บัญชีชาวบ้านง่ายนิดเดียว

สาระสำคัญ

1. การทำบัญชี คือ การทำบัญชีเป็นการนำรายการที่เกี่ยวข้องกับการเงินมาจดบันทึกไว้เป็นอย่างดี เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นหลักฐานการดำเนินงานและสามารถสรุปผลกำไรขาดทุนได้ ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน หมายถึง บัญชีครัวเรือนจะทำให้เราทราบว่าในและเดือน ครอบคลุมมีรายรับ-รายจ่าย อะไรบ้าง คนเราส่วนมากมักจะหลงลืม(ไม่สนใจที่จะทำ) เวลาใช้จ่าย เงินออกไปหรือรับเงินเข้ามา พอเวลาผ่านไป 2-3 วัน ก็ลืมแล้ว ดังนั้น บัญชีชาวบ้านจะช่วยเตือนความจำให้เรา รู้ถึงการช่วยจ่ายเงิน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการช่วยเงินของครอบครัว

2. หลักการ แนวคิด การทำบัญชีชาวบ้าน คือ การมองภาพรวมภาพใหญ่ว่าในเดือนหนึ่งๆ มีค่าใช้จ่าย อะไรบ้าง เช่น ค่าเรียนบุตร ค่าปุ๋ย ค่าน้ำ ค่าไฟ หนี้สินที่จะต้องชำระคืนในรายเดือน รายปี และเงินคงเหลือ คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีหลังนำรายรับหักรายจ่ายแล้ว แนวคิดการทำบัญชีชาวบ้าน คือ การนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวัน รายจ่ายใดไม่จำเป็นให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินในครอบครัวมีพอใช้

3. รูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน (บัญชีในครัวเรือนกับการประกอบอาชีพ) คือการจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเองและภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันและอนาคตได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความหมาย และประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้านอย่างง่ายได้
2. วิเคราะห์และอธิบายแนวคิด หลักการของบัญชีชาวบ้านได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
3. อธิบายวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน(บัญชีในครัวเรือนกับการประกอบอาชีพ)

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ความหมาย ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน
2. หลักการ แนวคิด การทำบัญชีชาวบ้าน
3. รูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน (บัญชีในครัวเรือนกับการประกอบอาชีพ)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ศึกษาเอกสารการสอน
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอน

ประเมินผล

1. ประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ 1. การทำบัญชี หมายถึง อะไร

- ก. การทำบัญชีเป็นการนำรายได้ที่เกี่ยวกับการเงินมาจดบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่
- ข. เป็นการแสดงรายละเอียดทางการเงิน
- ค. เป็นการจดสรุปรายรับ – รายจ่าย ทุกเดือน
- ง. การทำบัญชีเพื่อเป็นหลักฐานการดำเนินงานในแต่ละครั้ง

ข้อ 2. ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน หรือบัญชีครัวเรือน เพื่อให้ทราบถึงอะไร

- ก. ทำให้เราทราบว่าแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง
- ข. เพื่อให้ทราบการไม่หลงลืม
- ค. เพื่อให้ทราบเงินเข้าเงินออก
- ง. บัญชีชาวบ้านช่วยเตือนความจำให้เรา รู้ถึงการใช้จ่ายเงินเพื่อนำไปเป็นข้อมูลการวางแผนใช้จ่ายเงิน เพื่อให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี

ข้อ 3. การทำบัญชีชาวบ้าน เริ่มจากการใช้อะไร เป็นสิ่งแรกของการเขียน

- ก. สมุด
- ข. กระดาษ A4
- ค. เครื่องคิดเลข
- ง. ยางลบ

ข้อ 4. การเขียนบัญชีครัวเรือนในแต่ละวันใช้เวลาประมาณ กี่นาที

- ก. 25 - 30 นาที
- ข. 10 - 20 นาที
- ค. 5 - 10 นาที
- ง. 1 ชั่วโมง

ข้อ 5. จุดประสงค์ของบัญชีชาวบ้านเพื่อให้ที่ทราบถึงอะไร

- ก. เพื่อให้ทราบในแต่ละวันครอบครัวได้รับเงินและจ่ายเงินเป็นค่าอะไรบ้าง
- ข. เพื่อให้ทราบว่าต้องจัดการอย่างไรกับเงินที่มีอยู่
- ค. เพื่อนำเงินที่มีไปฝากธนาคาร
- ง. เพื่อให้ช่วงวางแผนการเงิน

ข้อ 6. ประโยชน์ของการวิเคราะห์บัญชีชาวบ้าน เพื่อให้ทราบถึงอะไร

- ก. เพื่อให้ทราบถึงรายจ่ายครอบครัว
- ข. เพื่อให้ทราบถึงรายรับเพื่อนำเงินที่มีฝากธนาคาร
- ค. เพื่อไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ง. เพื่อนำบัญชีชาวบ้านที่ผ่านมาในระยะเวลา 1 เดือน มาพิจารณารายรับ – รายจ่าย มีความสมดุลหรือไม่

ข้อ 7. ข้อมูลที่ได้จากการทำบัญชีชาวบ้าน จะช่วยให้เราทราบถึงอะไร

- ก. จะช่วยให้เราสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในเดือนถัดไปได้ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- ข. ช่วยให้เราทราบถึงเงินที่มีอยู่ นำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง
- ค. ทำให้เรามองเห็นปัญหาเรื่องการใช้จ่ายเงิน
- ง. เพื่อไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

ข้อ 8. การทำบัญชีชาวบ้านถ้ามีเดือนหนึ่งที่มีรายจ่ายติดลบควรแก้ไขการใช้จ่ายอย่างไร

- ก. ควรลดรายจ่ายรายการที่ฟุ่มเฟือย ออกไปเพื่อให้รายรับ-รายจ่ายสมดุลกัน
- ข. ควรใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
- ค. ควรนำเงินที่ได้ไปฝากไว้ในธนาคารเพื่อการออมให้มีประสิทธิภาพ
- ง. ควรเพื่อรายได้ให้มากขึ้น ไม่ให้มีรายจ่ายในเดือนนั้นเลย

ข้อ 9. การทำบัญชีครัวเรือน ในเดือนนั้นได้รับเงินเดือน ถือเป็นรายรับและรายจ่าย

- ก. รายรับ
- ข. รายจ่าย
- ค. เป็นได้ทั้งรายรับและรายจ่าย
- ง. ถูกทุกข้อ

ข้อ 10. การทำบัญชีชาวบ้านหรือบัญชีครัวเรือน ให้ตัดตารางออกเป็นกี่ช่อง

- ก. 2 ช่อง
- ข. 3 ช่อง
- ค. 4 ช่อง
- ง. 5 ช่อง

ตอนที่ 1

ความหมาย ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน

ความหมายของการทำบัญชี

การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบันและอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

ความหมายของการทำบัญชีชาวบ้าน

บัญชีชาวบ้าน หรือ บัญชีครัวเรือน (home accounting) เป็นการนำการทำบัญชีมาประยุกต์ เพื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นบัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายได้และรายจ่าย รายได้ และรายจ่ายที่บันทึกอาจเป็นรายได้และรายจ่ายส่วนบุคคล หรือรายได้และรายจ่ายที่เป็นต้นทุนในการผลิตของธุรกิจขนาดย่อม เพื่อที่จะทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการประกอบธุรกิจ นั้น โดยในเอกสารนี้จะกล่าวถึงการบันทึกบัญชีรายได้และรายจ่ายที่เป็นของส่วนบุคคลหรือครอบครัว ทั้งนี้ข้อมูลรายได้และรายจ่ายที่ได้จากการบันทึกจะถูกวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

บัญชีครัวเรือน มีได้หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิต ในครอบครัว เป็นต้น ของเราได้ด้วย เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ในบ้านเราในชุมชนเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ ผู้รู้ในชุมชนเรา บัญชีเด็กและเยาวชนของเรา บัญชีภูมิปัญญาต่าง ๆ ของเรา เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเรา เราจดบันทึกได้ทุกเรื่อง หากประชาชนทุกคนจดบันทึกจะมีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ จะเป็นแหล่งเรียนรู้ ครอบครัวเรียนรู้ ชุมชนเรียนรู้ และประเทศเรียนรู้การเรียนรู้เป็นที่มาของปัญญา ปัญญาเป็นที่มาของความเจริญทั้งกาย สังคมใจ และจิตวิญญาณของมนุษย์จะเห็นว่า การทำบัญชี หรือการจดบันทึกนี้สำคัญยิ่งใหญ่มาก บุคคลสำคัญในประเทศหลายท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของการจดบันทึก เช่น ท่านพุทธทาส ในหลวง และสมเด็จพระเทพ ล้วนเป็นนักบันทึกทั้งสิ้น การบันทึก คือ การเขียน เมื่อมีการเขียนย่อมมีการคิด เมื่อมีการคิดย่อมก่อปัญญา แก้ไขปัญหาได้โดยใช้เหตุผลวิเคราะห์พิจารณา ได้ถูกต้อง นั่นคือ ทางเจริญของมนุษย์

การทำบัญชีครัวเรือนในด้านเศรษฐกิจ หรือการบันทึกรายรับรายจ่ายที่ทางราชการพยายามส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำกัน นั้น เป็นเรื่องการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันประจำเดือนว่า มีรายรับจากแหล่งใดบ้าง จำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน และ ปี เพื่อจะให้เห็นภาพรวมว่าตนเองและครอบครัวที่รายรับเท่าใด รายจ่ายเท่าใด คงเหลือเท่าใด หรือ เงินไม่พอใช้เท่าใด คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ และสำรวจว่ารายการใดจ่ายน้อยจ่ายมาก จำเป็นน้อยจำเป็นมาก จำเป็นน้อย อาจลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้าน การศึกษา เป็นต้น ส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นให้ลด ละ เลิก เช่น ซื้อบุหรี ซื้อเหล้า เล่นการพนัน เป็นต้น เมื่อนำรายรับ รายจ่าย มาบวกลบกันแล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลข จะทำให้เราคิดได้ว่าสิ่งไม่จำเป็นนั้นมีมากหรือน้อยสามารถลดได้หรือไม่ เลิกได้ไหม ถ้าไม่ลดไม่เลิกจะเกิดอะไร กับตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หากเราวางแผน

ตอนที่ 2

หลักการ แนวคิด การทำบัญชีชาวบ้าน

หลักการการทำบัญชีชาวบ้าน

การจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เป็นเรื่องง่ายๆ ไม่ต้องไปร่ำเรียนวิชาบัญชีที่ไหนก็ได้ ทั้งยังมีประโยชน์มากมายอย่างคาดไม่ถึง เพราะตัวเลขทุกตัวถ้าพิจารณาในรายละเอียดของที่มาที่ไปแล้ว สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี เริ่มตั้งแต่รายรับที่บันทึกว่าได้มาจากไหน อย่างไร เท่าไหร่ ชวนให้คิดต่อว่าจะรักษาสถานะเดิมไว้ได้อย่างไร เช่น มีอาชีพรับจ้างก็ต้องค้นหาวิธีที่จะทำให้นายจ้างพอใจ เพื่อให้เลิกจ้างหรือให้เพิ่มค่าจ้าง ถ้าเห็นว่ารายรับน้อยก็ใช้ตัวเลขนี้เป็นแรงผลักดันให้แสวงหาช่องทาง หรือวิธีที่จะทำให้เพิ่มพูนขึ้น เช่น หลักเลิกงานประจำแล้วไปทำงานอื่นต่อ ในส่วนของรายจ่ายที่บันทึกว่าจ่ายค่าอะไร เพื่ออะไร เมื่อใด เป็นเงินเท่าไร เมื่อทบทวนดูจะทำให้เห็นว่ารายการใดจำเป็น สินค้าใดถูก สินค้าใดแพง คุ้มค่า ไม่คุ้มค่า ทำให้เกิดสติ นำไปสู่การยับยั้งชั่งใจก่อนตัดสินใจใช้เงินครั้งต่อไป หรืออย่างน้อยที่สุดไม่คิดอะไรมาก แค่เอารายจ่ายไปลบออกจากรายรับ ถ้าเห็นเหลือน้อยจะทำให้ระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น มิแผนการใช้เงินที่พอเหมาะจนทำให้เงินสดไม่ขาดมือ

ถ้ามองในเชิงธุรกิจ บัญชีตามที่กล่าวถึงในย่อหน้าข้างบนก็คือบัญชี “กำไรขาดทุน” นั่นเอง เป็นบัญชีที่โดยหลักการแล้วบันทึกข้อมูลสำคัญสามรายการ คือ บรรทัดแรกบันทึกรายรับ ตามด้วยรายจ่ายในบรรทัดที่สอง และบรรทัดสุดท้าย(Bottom line) เป็นผลต่างระหว่างรายรับรายจ่าย ถ้าเป็นบวกแสดงว่ามีกำไร ถ้าเป็นลบก็ขาดทุน

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	ยอดคงเหลือ
1 มีนาคม 2556	เงินเดือน	30,000		
5 มีนาคม 2556	ซื้อกับข้าว		2,000	28,000
10 มีนาคม 2556	ซื้อของใช้ในครัว และห้องน้ำ		2,500	25,500
15 มีนาคม 2556	ซื้อกับข้าว		1,000	24,500
17 มีนาคม 2556	จ่ายค่าโทรศัพท์		300	24,200
25 มีนาคม 2556	ค่าไฟฟ้า		4,500	19,700
26 มีนาคม 2556	ค่าเสริบสวຍ		200	19,500
รวม		30,000	10,500	19,500

ตัวอย่างรูป การทำบัญชีชาวบ้าน (รายรับ รายจ่าย และยอดคงเหลือ)

วัน/เดือน/ปี	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
30/6/2553	ยอดยกมา			
31/7/2553	ได้รับเงินเดือน			
	รับเงินจากรับจ้างทำอาหารขาย			
	ค่าอาหาร			
	ค่าอาหาร			
	จ่ายค่าน้ำ			
	จ่ายค่าไฟฟ้า			
	ชื่อของใช้ในบ้าน			
	รวม			

ตัวอย่าง แบบฟอร์มบัญชีชาวบ้าน (รายรับ รายจ่าย และยอดคงเหลือ)

แม้จะมีเพียงสามบรรทัด แต่เรื่องราว หรือกระบวนการที่ซ่อนอยู่ระหว่างบรรทัดนั้นมีมากมายเหลือเกิน เริ่มตั้งแต่บรรทัดแรก (รายรับ) ที่เกิดจากลูกค้านำเงินมาให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้าซึ่งรังสรรค์ขึ้นโดยฝ่ายผลิต และนำเสนอโดยฝ่ายขาย บรรทัดนี้จึงมีเรื่องของฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำให้ลูกคามีความพึงพอใจซื้อสินค้า ซื้อแล้วกลับมาซื้ออีก (ซื้อซ้ำ) ซื้อเพิ่ม ทั้งสินค้าเดิม และสินค้าใหม่ รวมถึงช่วยหาลูกค้าใหม่ด้วยการบอกต่อ บรรทัดที่สอง (รายจ่าย) ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย ฝ่ายสนับสนุน ฝ่ายที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน และฝ่ายบริหาร บรรทัดนี้จึงเป็นที่รวมของกระบวนการต่างๆ มากมาย เช่น กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการบริหารบุคคล กระบวนการทางการเงิน และบัญชี ฯลฯ

ถ้าอ่านบัญชีรู้ ดูบัญชีเป็น ก็เห็นว่ากว่าจะลงมาถึงบรรทัดสุดท้าย (Bottom line) ได้ ต้องผ่านกระบวนการอะไรมาบ้าง ถ้าไม่ดูแลกระบวนการเหล่านั้นให้ดี โอกาสที่ผลจะออกมาดีคงยาก ดังนั้นในการบริหารจัดการจะให้ความสำคัญเฉพาะบรรทัดสุดท้าย (Bottom line) อย่างเดียวโดยไม่ใส่ใจกระบวนการจัดการต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นคงไม่พอ

หลักการบริหารสมัยใหม่จึงให้ความสำคัญกับกระบวนการอย่างเท่าเทียมกับเป้าหมาย (สมดุล) ตัวอย่างเช่น การประกันคุณภาพ ให้อ่างแผน (จัดทำกระบวนการ) ก่อนลงมือปฏิบัติ การบริหารความเสี่ยงที่คิดแก้ไขปัญหาล่วงหน้า หรือการค้นหาปัจจัยเสี่ยงในกระบวนการ แล้วดูแลไม่ให้เกิดปัญหา (Balance score card) ที่ให้ความสำคัญกับทุกมุมมอง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และอื่นๆ อย่างทั่วถึง คนจำนวนไม่น้อยแสวงหา และจ่ายทรัพย์สินเพียงเพื่อให้ได้ตัวเลขใน Bottom line ออกมาตามที่ปรารถนา โดยไม่ใส่ใจว่ากระบวนการ หรือวิธีการจะเป็นไปด้วยความถูกต้องหรือไม่ เช่น ได้ทรัพย์สินมาด้วยการทุจริต คอร์รัปชัน เบียดเบียนผู้อื่น หลีกเลียงภาษี ฯลฯ ผลคือแม้มีทรัพย์สินมากมายก็หาความสุขไม่ได้ ดังนั้นถ้าไม่ต้องการเป็นทุกข์ก็ต้องทำให้ตัวเลขใน Bottom line มีที่มาจากการประพฤติดี ประพฤติชอบ

หลักการบันทึกบัญชี

หลักการบันทึกบัญชีครัวเรือนคืออาจจะเริ่มจากการมองรวมภาพใหญ่ก่อนว่า ในเดือนหนึ่งๆ หรือปีหนึ่งๆ มีรายการอะไร ดังนี้

- รายการค่าใช้จ่ายใหญ่ๆ อะไรบ้าง ที่ค่อนข้างคงที่ เช่น หรือเงินค่าเรียนหนังสือบุตร หรือเงินค่าวัตถุดิบในการผลิตสินค้า เช่น ค่าปุ๋ย ค่าพันธุ์พืช และมีรายการย่อยๆ ที่เกิดประจำวันอะไรบ้าง เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น
- หนี้สินก็เป็นค่าใช้จ่ายรายการใหญ่ที่เป็นภาระผูกพันที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต ได้แก่ ค่าดอกเบี้ยเงินที่ไปกู้และต้องใช้คืนรายเดือนหลายปี จากการกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน จากกองทุน หรือธนาคารต่างๆ หรือ การซื้อของด้วยเงินเชื่อ การด้วยเครดิต หรือด้วยเงินผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ การจำนำ จำนอง ขายฝาก เป็นต้น
- เงินคงเหลือ คือ เงินหรือทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับหักรายจ่ายแล้ว ถ้ารายรับมากกว่ารายจ่าย จะเกิดเงินคงเหลือ หรือในหลักทางบัญชีเรียกว่า “กำไร” แต่หากหลังจากนำรายรับหักรายจ่ายแล้วพบว่า รายจ่ายมากกว่ารายรับจะทำให้เงินคงเหลือติดลบ หรือทางบัญชีเรียกว่า “ขาดทุน” นั่นเอง

แนวความคิดการทำบัญชีชาวบ้าน

การนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันมีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นต้องให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้และเหลือเก็บเพื่อการออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายสิ่งที่ไม่จำเป็นในอนาคต บัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ข้อ คือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกัน ที่เอาไว้คุ้มกันตัวเราและครอบครัว บัญชีครัวเรือนสามารถจัดได้หมด จึงนับว่ามีประโยชน์มาก การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่าย ครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ

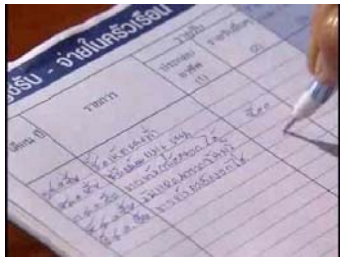
ข้อควรระวังในการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ สิมบันทึกบัญชี ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก และส่งผลให้ไม่อยากบันทึก ผู้จัดทำเข้าใจผิดในรายการบัญชี ไม่เข้าใจรายการที่เป็นรายรับ จึงไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ลูกส่งเงินมาให้พ่อแม่สำหรับใช้จ่ายทุกวันสิ้นเดือน แต่พ่อแม่ไม่ได้บันทึกบัญชีรายรับเนื่องจากเข้าใจว่าเงิน

ตอนที่ 3

รูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน (บัญชีในครัวเรือนกับการประกอบอาชีพ)

รูปแบบและวิธีการทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีครัวเรือน เริ่มจากการหาสมุดมาสักเล่มหนึ่งอาจเป็นสมุดที่เด็ก ๆ ใช้แล้วเหลือหน้ากระดาษว่าง ๆ ก็นำมาทำเป็นบัญชีครัวเรือนได้ ปากกาหรือดินสอสำหรับเขียนลงในสมุดบัญชีครัวเรือนสำหรับชาวบ้านหรือคนที่อ่าน-เขียนหนังสือไม่ค่อยคล่องก็อาจใช้ให้ลูก ๆ ช่วยเขียนให้ การทำบัญชีครัวเรือนในแต่ละวันใช้เวลาไม่นาน ประมาณ 5-10 นาทีก็เสร็จแล้ว เวลาที่เสียไปแค่ 5-10 นาทีต่อวันแต่ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือนนั้นมีค่ามากมายมหาศาลนักในการช่วยวางแผนการเงินของครอบครัวและสามารถประยุกต์ไปจนถึงการนำไปใช้แก้ไขปัญหาหนี้สินได้ ขอให้ยอมสละเวลาในแต่ละวันเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น

บัญชีครัวเรือนสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบแต่อย่างน้อยต้องมีการบันทึกข้อมูลรายรับและรายจ่ายปกติเป็นตาราง 5 ช่อง ประกอบด้วย ช่องแรกวันเดือนปีเพื่อบันทึกวันที่เกิดรายการนั้น ช่องที่สองรายการ เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ช่องที่สามรายรับ เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่ได้รับช่องที่สี่รายจ่าย เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่จ่ายออกไป และช่องสุดท้ายยอดคงเหลือ เป็นช่องสรุปยอดเงินคงเหลือในแต่ละวัน

การจัดทำบัญชีครัวเรือน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) แยกประเภทของรายได้ และค่าใช้จ่าย แต่ละประเภทออกมา อาจใช้สมุดบัญชีที่มีขายตามร้านทั่วไป หรือหาสมุดมาตีเส้น แบ่งออกเป็นแถวในแนวตั้งและแนวนอน เพื่อจดรายการ
- 2) กำหนดรหัสประเภทของรายได้ และ ค่าใช้จ่าย เพื่อใช้สรุปประเภทของค่าใช้จ่าย
- 3) เริ่มจากยอดเงินสดยกมา หรือ เงินทุนตั้งต้น แล้ว บวก ด้วยรายได้ หัก ด้วยค่าใช้จ่าย และแสดงยอดคงเหลือไว้
- 4) นำรายการที่เป็นบัญชีประเภทเดียวกัน รวมยอดเข้าด้วยกัน แล้ว แยกไปสรุปไว้ต่างหาก โดยสรุปยอดตามแต่ต้องการ เช่น เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน เป็นต้น

ร.ย.อ.	รายการ	บาท	สตม.ปี	บาท
1	รับเงินค่าตอบแทน อ.บ.อ.	500		
2	รับเงินค่าตอบแทน อ.บ.อ.	400		
3	รับเงินค่าตอบแทน อ.บ.อ.	3200		
3	รับเงินค่าตอบแทน อ.บ.อ.	500		200
4	รับเงินค่าตอบแทน อ.บ.อ.	3,252		100
5			3,560	300
6				1000
7				
8				
			300	

กิจกรรม

ให้นักศึกษาอธิบายรูปแบบและวิธีการทำบัญชีชาวบ้าน

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ 1. การทำบัญชี หมายถึง อะไร

- ก. การทำบัญชีเป็นการนำรายได้ที่เกี่ยวกับการเงินมาจดบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่
- ข. เป็นการแสดงรายละเอียดทางการเงิน
- ค. เป็นการจดสรุปรายรับ – รายจ่าย ทุกเดือน
- ง. การทำบัญชีเพื่อเป็นหลักฐานการดำเนินงานในแต่ละครั้ง

ข้อ 2. ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน หรือบัญชีครัวเรือน เพื่อให้ทราบถึงอะไร

- ก. ทำให้เราทราบว่าแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง
- ข. เพื่อให้ทราบการไม่หลงลืม
- ค. เพื่อให้ทราบเงินเข้าเงินออก
- ง. บัญชีชาวบ้านช่วยเตือนความจำให้เรา รู้ถึงการใช้จ่ายเงินเพื่อนำไปเป็นข้อมูลการวางแผนใช้จ่ายเงิน เพื่อให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี

ข้อ 3. การทำบัญชีชาวบ้าน เริ่มจากการใช้อะไร เป็นสิ่งแรกของการเขียน

- ก. สมุด
- ข. กระดาษ เอ4
- ค. เครื่องคิดเลข
- ง. ยางลบ

ข้อ 4. การเขียนบัญชีครัวเรือนในแต่ละวันใช้เวลาประมาณ กี่นาที

- ก. 25 - 30 นาที
- ข. 10 - 20 นาที
- ค. 5 - 10 นาที
- ง. 1 ชั่วโมง

ข้อ 5. จุดประสงค์ของบัญชีชาวบ้านเพื่อให้ที่ทราบถึงอะไร

- ก. เพื่อให้ทราบในแต่ละวันครอบครัวได้รับเงินและจ่ายเงินเป็นค่าอะไรบ้าง
- ข. เพื่อให้ทราบว่าต้องจัดการอย่างไรกับเงินที่มีอยู่
- ค. เพื่อนำเงินที่มีไปฝากธนาคาร
- ง. เพื่อให้ช่วงวางแผนการเงิน

ข้อ 6. ประโยชน์ของการวิเคราะห์บัญชีชาวบ้าน เพื่อให้ทราบถึงอะไร

- ก. เพื่อให้ทราบถึงรายจ่ายครอบครัว
- ข. เพื่อให้ทราบถึงรายรับเพื่อนำเงินที่มีฝากธนาคาร
- ค. เพื่อไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ง. เพื่อนำบัญชีชาวบ้านที่ผ่านมาในระยะเวลา 1 เดือน มาพิจารณารายรับ – รายจ่าย มีความสมดุลหรือไม่

- ข้อ 7. ข้อมูลที่ได้จากการทำบัญชีชาวบ้าน จะช่วยให้เราทราบถึงอะไร
- ก. จะช่วยให้เราสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในเดือนถัดไปได้ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน
 - ข. ช่วยให้เราทราบถึงเงินที่มีอยู่ นำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง
 - ค. ทำให้เรามองเห็นปัญหาเรื่องการใช้จ่ายเงิน
 - ง. เพื่อไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ข้อ 8. การทำบัญชีชาวบ้านถ้ามีเดือนหนึ่งที่มีรายจ่ายติดลบควรแก้ไขการใช้จ่ายอย่างไร
- ก. ควรลดรายจ่ายรายการที่ฟุ่มเฟือย ออกไปเพื่อให้รายรับ-รายจ่ายสมดุลกัน
 - ข. ควรใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
 - ค. ควรนำเงินที่ได้ไปฝากไว้ในธนาคารเพื่อการออมให้มีประสิทธิภาพ
 - ง. ควรเพื่อรายได้ให้มากขึ้น ไม่ให้มีรายจ่ายในเดือนนั้นเลย
- ข้อ 9. การทำบัญชีครัวเรือน ในเดือนนั้นได้รับเงินเดือน ถือเป็นรายรับและรายจ่าย
- ก. รายรับ
 - ข. รายจ่าย
 - ค. เป็นได้ทั้งรายรับและรายจ่าย
 - ง. ถูกทุกข้อ
- ข้อ 10. การทำบัญชีชาวบ้านหรือบัญชีครัวเรือน ให้ตัดตารางออกเป็นกี่ช่อง
- ก. 2 ช่อง
 - ข. 3 ช่อง
 - ค. 4 ช่อง
 - ง. 5 ช่อง

เฉลยท้ายบทที่ 1

แนวตอบกิจกรรมตอนที่ 1

การทำบัญชี หมายถึง การทำบัญชีเป็นการนำรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินมาจดบันทึกไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นหลักฐานการดำเนินงานและสามารถสรุปผลกำไรขาดทุนได้

ประโยชน์ของการทำบัญชีชาวบ้าน หรือบัญชีครัวเรือนจะทำให้เราทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่าย อะไรบ้าง คนเราส่วนมากมักจะหลงลืม(ไม่สนใจที่จะจดจำ) เวลาจ่ายเงินออกไปหรือรับเงินเข้ามา พอเวลาผ่านไป 2-3 วัน ก็ลืมแล้ว ดังนั้น บัญชีชาวบ้านจะช่วยให้เราถึงความจำให้เรารู้ถึงการใช้จ่ายเงิน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการจ่ายเงินของครอบครัวเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

แนวตอบกิจกรรมตอนที่ 2

หลักการการทำบัญชีชาวบ้านมีหลักการง่ายคือ บันทึกข้อมูลสำคัญ 3 รายการ บรรทัดแรกบันทึก รายรับ ตามด้วยรายจ่ายในบรรทัดที่สอง และบรรทัดสุดท้าย(Bottom line) เป็นผลต่างระหว่างรายรับ รายจ่าย ถ้าเป็นบวกแสดงว่ามีกำไร ถ้าเป็นลบก็ขาดทุนแม้จะมีเพียงสามบรรทัด ส่วนแนวคิดการทำบัญชีชาวบ้าน คือ การนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันมีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้ โดยยึดหลัก 3 ข้อคือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่าย ก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกัน ที่เอาไว้คุ้มกันตัวเราและครอบครัว

แนวตอบกิจกรรมตอนที่ 3

รูปแบบของการทำบัญชีชาวบ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่อย่างน้อยต้องมีการบันทึก ข้อมูลรายรับและรายจ่ายปกติเป็นตาราง 5 ช่อง ประกอบด้วย ช่องแรกวันเดือนปีเพื่อบันทึกวันที่เกิดรายการ นั้น ช่องที่สองรายการ เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ช่องที่สามรายรับ เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่ได้รับช่องที่สี่รายจ่าย เพื่อบันทึกจำนวนเงินที่จ่ายออกไป และช่องสุดท้ายยอดคงเหลือ เป็นช่องสรุปยอดเงินคงเหลือในแต่ละวัน วิธีการทำบัญชีครัวเรือน เริ่มจากการหาสมุดมาสักเล่มหนึ่งอาจเป็นสมุดที่เด็ก ๆ ใช้แล้วเหลือหน้ากระดาษว่างก็นำมาทำเป็นบัญชีครัวเรือนได้ ปากกาหรือดินสอสำหรับเขียนลงในสมุดบัญชีครัวเรือน สำหรับชาวบ้านหรือคนที่อ่าน-เขียนหนังสือไม่ค่อยคล่องก็อาจใช้ให้ลูก ๆ ช่วยเขียนให้

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

1. ก
2. ง
3. ก
4. ค
5. ก
6. ง
7. ก
8. ก
9. ก
10. ค

บทที่ 2

บัญชีชาวบ้านกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงาน

แผนการเรียนรู้ประจำบท

บทที่ 2 บัญชีชาวบ้านกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สาระสำคัญ

1. แนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. บัญชีชาวบ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายแนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. วิเคราะห์บัญชีชาวบ้านให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบข่ายเนื้อหา

1. แนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. บัญชีชาวบ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
2. ศึกษาเอกสารแบบเรียน
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ทำแบบฝึกหัด

สื่อประกอบการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอน
2. แบบฝึกหัด

ประเมินผล

1. ประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร
 - ก. การพึ่งพาตนเอง
 - ข. ความพอประมาณ
 - ค. ไม่ประมาณ
 - ง. ถูกทุกข้อ

2. ในสังคมปัจจุบันคนไทยควรดำรงชีวิตอย่างไร
 - ก. อยู่อย่างพอเพียง
 - ข. อยู่อย่างชาวบ้าน
 - ค. ใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย
 - ง. พึ่งพาผู้อื่น

3. การทำบัญชีคืออะไร
 - ก. การทำการบ้าน
 - ข. การใช้จ่าย
 - ค. การฝากเงิน
 - ง. การจดบันทึก

4. การดำรงชีวิตที่ดีควรจะทำอย่างไร
 - ก. อยู่แบบยากจน
 - ข. อยู่อย่างพอเพียง
 - ค. อยู่อย่างหมดหวัง
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. ความพอเพียงมีความหมายอย่างไร
 - ก. ความพอประมาณและมีเหตุผล
 - ข. ความรวย
 - ค. ความจน
 - ง. ความทันสมัย

6. การพัฒนาประเทศที่ดีควรจะทำอย่างไร
 - ก. ส่งเสริมการขายสินค้า
 - ข. การค้าขายกับต่างประเทศ
 - ค. ความมีกินมีใช้ของประชาชน
 - ง. การประหยัดการใช้จ่าย

7. หนี้สินหมายถึงอะไร
- ก. เงินฝาก
 - ข. เงินเหลือใช้
 - ค. ค่าใช้จ่าย
 - ง. เงินที่ต้องใช้คืน
8. ถ้าอยากมีรายได้หรือมีเงินมากควรทำอย่างไร
- ก. ฝากเงินกับธนาคาร
 - ข. ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์
 - ค. ฝากเงินกับกองทุนหมู่บ้าน
 - ง. หารายได้เสริมนอกเวลาทำงานปกติ
9. การใช้จ่ายที่ควรปฏิบัติในครอบครัวควรทำอย่างไร
- ก. ใช้จ่ายตามสบาย
 - ข. ใช้จ่ายตามผู้อื่น
 - ค. ใช้อย่างระมัดระวัง
 - ง. ไม่ต้องใช้จ่ายอะไร
10. การส่งเสริมการลดรายจ่ายในบ้านควรจะทำอย่างไร
- ก. ไปซื้อผักในตลาด
 - ข. ไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า
 - ค. ไม่ต้องใช้จ่ายอะไร
 - ง. การปลูกผักสวนครัวไว้ที่บ้าน

ตอนที่ 1

แนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและ การกระทำ

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่างๆอย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆโดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทนสติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกิน มีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการประหยัด ระมัดระวัง และถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ด้วยความระมัดระวังและประหยัด เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์นับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่านได้ทรงย้ำแนวทางการพัฒนา ที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักพอประมาณการคำนึงถึงความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทตลอดจนการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันภายใต้ชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

1. การพึ่งพาตนเอง เป็นการยึดหลักตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน รู้จักนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ รู้จักผลิตพืชให้เพียงพอกับความต้องการในการบริโภคของครัวเรือนก่อน หลังจากนั้นจึงผลิตเพื่อการค้า
2. การพึ่งพากันเอง จะให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแปรรูปอาหาร เป็นต้น ในปัจจุบันมีการดำเนินงานเพื่อสร้างรายได้ตามนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นการพัฒนาชุมชน และพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐบาลทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในกรวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคมและวัฒนธรรมโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

1. กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางสายพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.3 ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ

4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน คือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. **แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ** จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ตอนที่ 2

บัญชีชาวบ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บัญชีชาวบ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากสภาวะสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และความฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ จนทำให้คนไทยหลงเดินทางผิดไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินที่ไม่มีวัน จบสิ้น อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออก ซึ่งการจะดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนไทยควรยึดถือคือการพึ่งตนเอง รู้จักความพอประมาณ และไม่ประมาท ตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ คำนึง ถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า “เศรษฐกิจพอเพียง... จะทำให้ความเจริญให้แก่ ประเทศได้แต่ต้องมีความเพียรแล้วต้องอดทนต้องไม่ใจร้อนต้องไม่พุดมากต้องไม่ ทะเลาะกัน ถ้าทำโดยเข้าใจกันเชื่อว่าทุกคนจะมีความสุขพอใจได้...” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

จากหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความหมายการบัญชีครัวเรือน จะเห็นว่าการบัญชีครัวเรือนมีส่วนช่วยให้ประชาชนเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ อย่างมากมายที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องและเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น

มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ร่วมกับสำนักงานประมาณ กระทรวงมหาดไทย กองทัพอากาศ และสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมการประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ ครั้งที่ 1 และ 2 เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2552 เพื่อเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งหมายจะกระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน ชุมชน เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรภาครัฐ ธุรกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการบริหารธุรกิจต่าง ๆ มีการกำหนดตัวชี้วัดของเกณฑ์การให้คะแนนประเภทประชาชนทั่วไป ในหัวข้อเรื่องความพอประมาณว่า ประชาชนจะต้องมีการออม มีการทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนการใช้จ่ายและจัดสรร มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม และมี รายรับสมดุลกับรายจ่าย (กปร.2552: 1) การกำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การบัญชีครัวเรือนมีความเกี่ยวข้องที่สำคัญที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

เอนก ชิตเกษร และพรรณนุช ชัยปิ่นชนะ ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน งานวิจัยเรื่องการจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลท่าด้อม อำเภอบ้านคา จังหวัดลำพูน เมื่อ พ.ศ. 2554 ว่า การที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นสู่ชุมชน ควรเริ่มจากการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนก่อนและจึงนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การทำบัญชีครัวเรือน นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือนไปกำหนดกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง บันทึกบัญชีครัวเรือนจนเป็นนิสัย ก็จะนำไปสู่การบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนได้

ปริญานูช พิบูลสรารุช (2549: 4) กล่าวว่า การใช้ชีวิตอย่างมีความพอเพียงจะต้องมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ คือต้องรักษาสมดุลของรายรับและรายจ่าย ต้องมีเงินออม มีหลักประกันความมั่นคงของชีวิต และให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบ ถึงการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนและทราบว่า การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างพอเพียงหรือไม่

นอกจากนี้ สุรภี เหมวนิช (2555: 1) ให้ความเห็นว่า การทำบัญชีรับจ่ายเป็นประจำทุกเดือน จะทำให้รู้สถานะการเงินของตนเองและครอบครัว ช่วยลดการใช้จ่ายที่เกินตัวได้ คนทั่วไปควรจะทำบัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านการเงินของครอบครัว รวมทั้งควรปลูกฝังให้ลูกหลานเป็นคนที่รู้จักพอประมาณ มีเหตุผลในการใช้เงิน และกล่าวว่าการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของตนเองหรือของครอบครัวเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่าการบัญชีครัวเรือนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแยกกันไม่ออก และมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ประชาชนประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เพราะการบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำทุกวัน จะทำให้คนรู้จักใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีเหตุผลในการใช้จ่ายมากขึ้น รู้จักวางแผนการใช้จ่าย จึงทำให้รายจ่ายจะลดลงได้และมีเงินเหลือใช้ นำไปสู่การเก็บออมเงิน ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันตนเองสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ทำให้การดำเนินชีวิตมีความปลอดภัยมากขึ้น

ด้วย ความเกี่ยวข้องกันของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการบัญชีครัวเรือนจึงทำให้ มีผู้เรียกบัญชีครัวเรือนในชื่อต่าง ๆ ที่แสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกัน เช่น บัญชีชาวบ้าน บัญชีเศรษฐกิจพอเพียง บัญชีพอเพียง เป็นต้น ในทัศนะของผู้เขียนแล้ว เห็นว่าถ้าจะเรียกว่า “บัญชีเพื่อชีวิต” ก็ไม่น่าจะขัดแย้งกันแต่ประการใด เนื่องจากเป็นบัญชีที่จัดทำขึ้นเพื่อชีวิตที่ดีมีสุขและยั่งยืนของตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริง

การบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับ รายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ดังนั้น การทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน รายรับ หรือ รายได้ คือ เงิน หรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่ได้รับการประกอบอาชีพ หรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ หรือ ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น รายได้จากค่าจ้างแรงงาน เงินเดือน ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร หรือจากเงินให้กู้ยืม รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

รายจ่าย หรือ ค่าใช้จ่าย คือ เงิน หรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนกลับมา สิ่งตอบแทนอาจเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน ค่าหนังสือตำรา เป็นต้น หรือรายจ่าย อาจไม่ได้รับสิ่งตอบแทนคือสินค้าหรือบริการก็ได้ เช่น เงินบริจาคเพื่อการกุศล เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น

หนี้สิน คือ ภาระผูกพันที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต การชดใช้อาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองมีอยู่ หนี้สินเป็นเงินหรือ สิ่งของที่มีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองได้รับมาจากบุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน การกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆ การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การซื้อสินทรัพย์เป็นเงินผ่อนชำระ หรือการเช่าซื้อ เป็นต้น

เงินคงเหลือ คือ เงิน หรือ ทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏรายรับมากกว่ารายจ่ายจะทำให้มีเงินคงเหลือหรือในหลักทางบัญชีเรียกว่า กำไร แต่หากหลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏว่ารายจ่ายมากกว่ารายรับจะทำให้เงินคงเหลือติดลบหรือทางบัญชีเรียกว่าขาดทุนนั่นเอง

2. นำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันมีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้และเหลือเก็บเพื่อการออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายสิ่งที่เป็นจำเป็นในอนาคต บัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ข้อ คือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกัน ที่เอาไว้คุ้มกันตัวเราและครอบครัว บัญชีครัวเรือนสามารถจัดได้หมด จึงนับว่ามีประโยชน์มาก

ข้อควรระวังในการจัดบัญชีครัวเรือน คือ สิมบันทึกบัญชี ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก และส่งผลให้ไม่อยากบันทึก ผู้จัดทำเข้าใจผิดในรายการบัญชี ไม่เข้าใจรายการที่เป็นรายรับ จึงไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ลูกส่งเงินมาให้พ่อแม่สำหรับใช้จ่ายทุกวันสิ้นเดือน แต่พ่อแม่ไม่ได้บันทึกบัญชีรายรับเนื่องจากเข้าใจว่าเงินที่ได้รับมานั้นมิได้เกิดจากการประกอบอาชีพของตนเองหรือ เข้าใจผิดรายการหนี้สิ้นแต่บันทึกว่าเป็นรายรับ ทำให้มิได้เก็บเงินไว้สำหรับจ่ายชำระหนี้ในอนาคต เช่น ยืมเงินจากเพื่อนบ้านมาใช้จ่ายภายในครอบครัว ถึงแม้จะได้รับเงินมาแต่รายการดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นรายรับเนื่องจากตนเองมีภาระผูกพันที่ต้องชดใช้ในอนาคต ซึ่งอาจต้องชดใช้ในต้นพร้อมด้วยดอกเบี้ยด้วย จากสาเหตุดังกล่าวอาจทำให้ครอบครัววางแผนการใช้จ่ายเงินผิดพลาด

ส่วนข้อผิดพลาดอีกประการหนึ่งคือ การเขียนชื่อรายการผิด การบันทึกตัวเลขผิด การบวกหรือการลบจำนวนเงินผิดพลาดเกิดจากการลืมจดบันทึกรายการบัญชี หรือบันทึกรายการซ้ำๆ กันหลายรายการ ปัญหาดังกล่าวแก้ไขโดยการคำนวณจำนวนเงินกระทบยอดเงินคนเหลือในบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคารที่ครอบครัวมีอยู่จริง หรือยอดเงินที่เก็บไว้สำหรับใช้จ่ายจริง หากพบว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีเท่ากับยอดเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากธนาคาร แสดงว่าการจัดทำบัญชีถูกต้อง แต่หากกระทบยอดแล้วยอดเงินทั้งสองไม่เท่ากันอาจเกิดจากการบันทึกบัญชีผิดพลาด หรือเงินสดของครอบครัวสูญหาย นะคะ มาถึงตอนนี้แล้วท่านผู้ฟังหลายท่านอาจนึกในใจแล้วว่าการจดบันทึกเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ยิ่งเศรษฐกิจไม่ดี การเงินขาดสภาพคล่องด้วยแล้วละก็คิดว่าหลายท่านคงอยากจะหันมาจดบันทึกรายรับและรายจ่ายกันบ้างแล้ว

การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่ายครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่ายต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ โดยอาจต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายแต่การกู้ยืมเงินไม่ใช่แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพียงแต่ช่วยให้การใช้จ่ายมีสภาพคล่องชั่วคราวเท่านั้น และในระยะยาวยังส่งผลให้ครอบครัว มีภาระหนี้สินจำนวนมาทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามระยะเวลาที่ยาวนานในการกู้ยืมเงิน เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก สำหรับการแก้ไข

บทสรุป

การจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือ บัญชีรายรับรายจ่ายนี้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการจดบันทึกรายการต่างๆ ที่เป็นเงินเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างควมสามัคคีภายในครอบครัว รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันกันในสังคม มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากการจดบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้ประชาชนทุกคนรู้จักการบริหารจัดการด้านการเงินและการวางแผนการทำงานทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ครอบครัวมีความสุขใช้ชีวิตโดยยึดหลักความพอเพียง มีเหตุผล รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความพอประมาณ การเงินมีสภาพคล่อง รู้จักการเก็บออม ทุกคนรู้ถึงแหล่งที่มาของรายรับและการใช้ไปของค่าใช้จ่ายในแต่ละวันสามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายมาวางแผนบริหารการเงินในอนาคตได้

ตัวอย่าง บัญชี รายรับ-รายจ่าย ประจำเดือน.....

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
		บาท	บาท	บาท
31/1/2552	ยอดยกมา			8,000
1/2/2553	ได้รับเงินเดือน	22,000		30,000
	รับเงินจากพี่ศรธรรม	4,000		34,000
	ค่าอาหาร	-	600	-
	จ่ายเงินลูกไปโรงเรียน	-	80	-
	ค่าน้ำมันรถ	-	60	33,260
2/2/2553	ค่าอาหาร	-	80	-
	จ่ายค่าน้ำ	-	170	-
	จ่ายค่าไฟฟ้า	-	600	-
	ซื้อของใช้ในบ้าน	-	400	-
	จ่ายเงินลูกไปโรงเรียน	-	100	31,910

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงฉายกลาง

พอประมาณ

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เงื่อนไขความรู้
(รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

เงื่อนไขคุณธรรม
(ซื่อสัตย์สุจริต อดิภัยญา ขยันอดทน แบ่งปัน)

นำไปสู่

ชีวิต / เศรษฐกิจ / สังคม / สิ่งแวดล้อม

สมดุล / มั่นคง / ยั่งยืน

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร

2. ความพอประมาณหมายถึงอะไร

3. การทำบัญชีชาวบ้านคืออะไร

4. หนี้สินคืออะไร

5. เงินคงเหลือคืออะไร

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร
 - ก. การพึ่งพาตนเอง
 - ข. ความพอประมาณ
 - ค. ไม่ประมาณ
 - ง. ถูกทุกข้อ

2. ในสังคมปัจจุบันคนไทยควรดำรงชีวิตอย่างไร
 - ก. อยู่อย่างพอเพียง
 - ข. อยู่อย่างชาวบ้าน
 - ค. ใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย
 - ง. พึ่งพาผู้อื่น

3. การทำบัญชีคืออะไร
 - ก. การทำการบ้าน
 - ข. การใช้จ่าย
 - ค. การฝากเงิน
 - ง. การจดบันทึก

4. การดำรงชีวิตที่ดีควรจะทำอย่างไร
 - ก. อยู่แบบยากจน
 - ข. อยู่อย่างพอเพียง
 - ค. อยู่อย่างหมดหวัง
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ

5. ความพอเพียงมีความหมายอย่างไร
 - ก. ความพอประมาณและมีเหตุผล
 - ข. ความรวย
 - ค. ความจน
 - ง. ความทันสมัย

6. การพัฒนาประเทศที่ดีควรจะทำอย่างไร
 - ก. ส่งเสริมการขายสินค้า
 - ข. การค้าขายกับต่างประเทศ
 - ค. ความมีกินมีใช้ของประชาชน
 - ง. การประหยัดการใช้จ่าย

7. หนี้สินหมายถึงอะไร
- เงินฝาก
 - เงินเหลือใช้
 - ค่าใช้จ่าย
 - เงินที่ต้องใช้คืน
8. ถ้าอยากมีรายได้หรือมีเงินมากควรทำอย่างไร
- ฝากเงินกับธนาคาร
 - ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์
 - ฝากเงินกับกองทุนหมู่บ้าน
 - หารายได้เสริมนอกเวลาทำงานปกติ
9. การใช้จ่ายที่ควรปฏิบัติในครอบครัวควรทำอย่างไร
- ใช้จ่ายตามสบาย
 - ใช้ตามผู้อื่น
 - ใช้อย่างระมัดระวัง
 - ไม่ต้องใช้จ่ายอะไร
10. การส่งเสริมการลดรายจ่ายในบ้านควรจะทำอย่างไร
- ไปซื้อผักในตลาด
 - ไปซื้อของในห้างสรรพสินค้า
 - ไม่ต้องใช้จ่ายอะไร
 - การปลูกผักสวนครัวไว้ในบ้าน

เฉลยท้ายบทที่ 2

แนวคำตอบแบบฝึกหัดท้ายบท

1. การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร

การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและ การกระทำ

2. ความพอประมาณหมายถึงอะไร

ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3. การทำบัญชีชาวบ้านคืออะไร

การจดบันทึกรายรับ รายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

4. หนี้สินคืออะไร

ภาระผูกพันที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต การชดใช้อาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองมีอยู่ หนี้สินเป็นเงินหรือ สิ่งของที่มีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองได้รับมาจากบุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน การกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆ

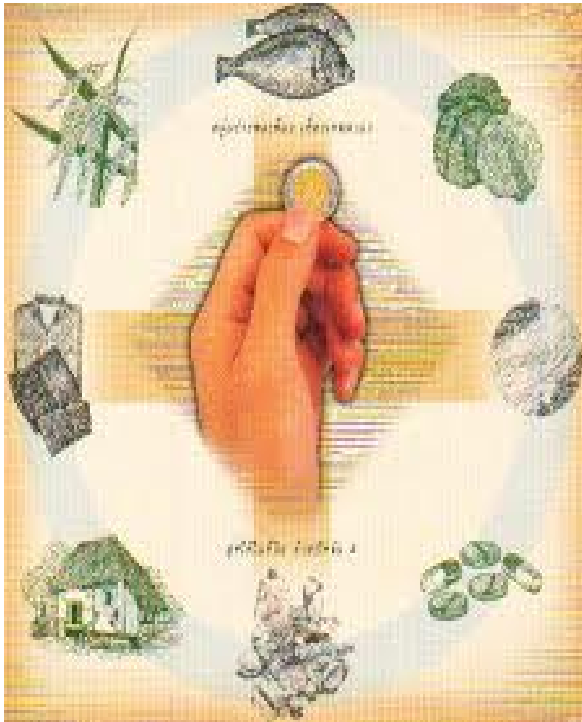
5. เงินคงเหลือคืออะไร

เงิน หรือ ทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏรายรับมากกว่ารายจ่าย จะทำให้มีเงินคงเหลือหรือในหลักทางบัญชีเรียกว่า กำไร

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

1. ง 2. ก 3. ง 4. ข 5. ก 6. ค 7. ง 8. ง 9. ง 10. ง

บทที่ 3
บัญชีชาวบ้านในครัวเรือน

สำนักงาน /

แผนการเรียนรู้ประจำบท

บทที่ 3 บัญชีชาวบ้านในครัวเรือน

สาระสำคัญ

1. วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครัวเรือนเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการวางแผนการใช้จ่ายในครอบครัวและเป็นการจัดทำงบประมาณของตนเองและครอบครัวอย่างเป็นระบบ

2. การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงินไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบัน และอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

3. การทำบัญชีครัวเรือน ในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม พอดี สอดคล้องถูกต้องตามกฎธรรมชาติที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ

1. การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

5. การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่าย ครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่ายหากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายและทำบัญชีตนเอง บัญชีครัวเรือนได้
2. สามารถอธิบายความหมายของบัญชีชาวบ้านในครัวเรือนได้ถูกต้อง
3. ตระหนักเห็นคุณค่าและนำหลักการและวิธีการทำบัญชีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง
4. สามารถอธิบายแนวทางการทำบัญชีครัวเรือนและการประกอบอาชีพอย่างง่ายได้ถูกต้อง
5. สามารถอธิบายการวางแผนการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อการประยุกต์ใช้ในครัวเรือนทางการประกอบ อาชีพ

ขอบข่ายเนื้อหา

1. วิธีการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย
2. วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว
3. แนวทางการทำบัญชีครัวเรือนและการประกอบอาชีพอย่างง่าย
4. การวางแผนการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อการประยุกต์ใช้ในครัวเรือนทางการประกอบอาชีพ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
2. ศึกษาเอกสารการสอน
3. ทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ
4. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน

สื่อประกอบการเรียนรู้

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ

ประเมินผล

1. ประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. บัญชีชาวบ้าน ยึดแนวคิดหลักการใด
 - ก. คิดเป็น
 - ข. เศรษฐกิจ
 - ค. ทฤษฎีใหม่
 - ง. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อใดกล่าวถึง บัญชีชาวบ้านได้อย่างถูกต้อง
 - ก. เดบิต เครดิต
 - ข. กำไร ขาดทุน
 - ค. ต้นทุน ผลผลิต
 - ง. รายรับ รายจ่าย

3. บัญชีชาวบ้านเกี่ยวข้องอย่างไรกับการดำเนินชีวิต
 - ก. เป็นสิ่งที่บ่งบอกภาระหนี้สินของแต่ละบุคคล
 - ข. เป็นบัญชีที่บ่งบอกถึงรายรับ รายจ่ายภายในชุมชน
 - ค. เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคล
 - ง. เป็นบัญชีที่บ่งบอกถึงรายรับ รายจ่ายภายในครัวเรือน

4. ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง
 - ก. ช่วยแก้ปัญหาหนี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ข. ช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ค. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง
 - ง. ทำให้ทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง

5. หลักการ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือข้อใด
 - ก. พอกิน พอใช้ พอเพียง
 - ข. อยู่เย็น เป็นสุข มีกินมีใช้
 - ค. พอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล พอประมาณ
 - ง. มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน

6. สินทรัพย์ หมายถึง
 - ก. สถานะทางการเงิน
 - ข. รายการแสดงถึงสิทธิของบุคคล
 - ค. ทรัพยากรที่มีอยู่ในความครอบครอง
 - ง. ภาระผูกพันที่เกิดจากการดำเนินชีวิต

7. ข้อใดหมายถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์บัญชีครัวเรือน
 - ก. เพื่อพิจารณาดูว่ารายรับ-รายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่
 - ข. ช่วยแก้ไขปัญหานี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ค. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง
 - ง. ทำให้ทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง

8. ข้อมูลที่ได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์อย่างไรกับการดำเนินชีวิต
 - ก. ช่วยให้เราสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในเดือนถัดไป
 - ข. เพื่อพิจารณาดูว่ารายรับ-รายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่
 - ค. ช่วยแก้ไขปัญหานี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ง. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง

9. จุดมุ่งหมายของการทำบัญชีครัวเรือน คือ
 - ก. เพื่อครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ข. เพื่อชุมชน สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ค. เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ
 - ง. เพื่อให้ชุมชนเกิดกระบวนการจัดการการเรียนรู้

10. การทำบัญชีชาวบ้านเหมาะสมกับคนกลุ่มใด
 - ก. นักรูรกิจ
 - ข. เกษตรกร
 - ค. นักศึกษา
 - ง. ทุกกลุ่มอาชีพ

ตอนที่ 1

วิธีการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย

เป้าหมายที่สำคัญของตนเองและครอบครัวก็คือ การให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ไม่ประสบปัญหาเรื่องการใช้จ่ายเงิน การใช้เงินที่ดีก็ควรที่จะจัดทำแผนการใช้เงินและจัดทำงบประมาณของตนเองและครอบครัวอย่างเป็นระบบ บุคคลในครอบครัวก็ต้องช่วยกันมาบันทึกบัญชีเงินสดของตนเอง เพื่อที่จะได้นำของแต่ละคนมารวบรวม ทำการเปรียบเทียบงบประมาณกับการจ่ายจริงของครอบครัว เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ตนเองและครอบครัวมีเงินออมและสามารถนำเงินออมนั้นไปลงทุนทำธุรกิจ

การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้เงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

วิธีการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย

ให้นำบัญชีครัวเรือนที่ผ่านมาในระยะเวลา 1 เดือน มาพิจารณาดูว่า รายรับ-รายจ่าย มีความสมดุลกันหรือไม่ รัับมากกว่าจ่ายหรือจ่ายมากกว่ารับ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องนี้สิน รายจ่ายมักจะมากกว่ารายรับ จึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณารายจ่ายให้ดีกว่า พอจะมีรายการไหนที่พอจะลดหรือตัดออกได้ (รายการที่ฟุ่มเฟือย) ก็ให้หาทางปรับลดหรือตัดรายการรายจ่ายเหล่านี้ออกไป

ตัวอย่างรายรับครัวเรือน

1. ขายผลิตจากการทำนา ทำไร่ ฯ
2. ขายสัตว์เลี้ยง เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ ฯ
3. ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม
4. การค้าขายสินค้าซื้อมา/ขายอาหาร
5. การขายพืช/สัตว์ หาจากแหล่งธรรมชาติ
6. ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ
7. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น
8. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่างๆ
9. รายได้จากการขาย/ให้เช่า ที่ดิน บ้าน ฯ
10. รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคารฯ
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค
12. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม
13. เงินที่ลูก หลาน ญาติพี่น้อง ส่งมาให้
14. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่างๆ
15. เงิน/ลาภลอยที่มีคนนำมาให้เป็นกรณีพิเศษ

ตัวอย่างรายจ่ายครัวเรือน

หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ

- 1.1. ค่าจ้างแรงงาน
- 1.2. ค่าเช่า/ซื้อวัสดุอุปกรณ์ หรือลงทุนเครื่องมือ ฯ
- 1.3. ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ ฯ ค่าแสดมป์ ไปรษณีย์ ฯ
- 1.4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงพาหนะ เดินทาง/ประกอบอาชีพ
- 1.5. ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรืออินทรีย์ ฯ
- 1.6. ค่าปุ๋ยเคมี/ฮอร์โมน ฯ
- 1.7. ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช
- 1.9. เงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ
- 1.8 ค่าเมล็ดพันธุ์
- 1.10. ซื้อสินค้ามาจำหน่าย

หมวดที่ 2 : ค่าอาหาร

- 2.1. ข้าวสารทุกชนิด
- 2.2. เนื้อสัตว์บก สัตว์น้ำ แมลง และสัตว์อื่นๆ ที่ใช้เป็นอาหาร
- 2.3. ผักสด และผลไม้สดต่างๆ รวมทั้งพริก หัวหอม กระเทียม ฯ
- 2.4. ไข่สด เช่น ไข่เป็ด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา ฯ
- 2.5. เครื่องเทศ เช่น พริกไทย กานพลู ขมิ้น ฯ
- 2.6. อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง อาหารหมักดอง อาหารสำเร็จรูป ฯ
- 2.7. อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน เช่น ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยว ขนมหวาน ฯ
- 2.8. น้ำดื่มสะอาด เช่นน้ำแร่ น้ำโพลาลิส ฯ
- 2.9. น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มเกลือแร่ ฯ
- 2.10. นมทุกชนิด โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำผลไม้
- 2.11. ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบ ลูกอม
- 2.12. ค่าขนมที่ให้เด็กไปโรงเรียนรายวัน /รายเดือน
- 2.14. เหล้า เบียร์ ยาตอง ไวน์ กระแช่ สาโท
- 2.15. ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม เช่น แก๊ส ถ่าน ฟืน ฯลฯ

หมวดที่ 3 : ยา - สุขภาพอนามัย

- 3.1. ยาแก้ปวด
- 3.2. ยารักษาโรคอื่นๆ
- 3.3 ยาหรืออุปกรณ์คุมกำเนิด
- 3.4. ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานีนอนามัย โรงพยาบาล และคลินิก
- 3.5. ยาสูบ บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ฯลฯ

3.6. จ่ายเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันสุขภาพ และเบี้ยประกันภัย

หมวดที่ 4 : เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ

4.1. เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน

4.2. ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย เช่น ตัดผม ตัดผม ย้อมผม เครื่องสำอาง ฯ

หมวดที่ 5 : ที่อยู่อาศัย

5.1. เงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อ/เช่าที่ดิน ฯ

5.2. ซ่อมแซม ต่อเติมหรือปลูกบ้าน หรือปรับปรุงบริเวณบ้าน/ที่ดิน

5.3. เงินสด เงินดาวน์ และเงินผ่อน เพื่อซื้อ/ซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน ฯ

5.4. ของใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน ของเด็กเล่น ฯ

5.5. ค่าไฟฟ้า

5.6. ค่าน้ำประปา

5.7. ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน รายเดือน/ค่าบัตรเติมโทรศัพท์

5.8. ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร

5.9. ค่าภาษีต่างๆ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ที่ดิน ป้าย รั้วค้ำ ฯ

รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 5

หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

6.1. ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้

6.2. จ่ายดอกเบี้ย และเพื่อใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม เงินเช่า

6.3. เงินทำบุญ หรือบริจาค

6.4. เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช ฯ

6.5. ค่าใช้จ่ายในการจัดงานแต่งงาน/งานศพ บวชนาค ขึ้นบ้านใหม่ ฯ

6.6. จ่ายพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ค่าแผ่นซีดี ค่าตั๋วหนัง ดนตรี ฯ

6.7. ซื้อสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข นก ปลา ฯ หรือไม้ดอกไม้ประดับ

6.8. เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วยเหลือญาติในครอบครัวที่อยู่อื่น

6.9. เงินเสียไปโดยไม่เต็มใจ เช่น ทำเงินหาย ถูกลักขโมย ถูกปรับ ฯ

6.10. เงินที่จ่ายเพื่อการเสี่ยงโชค เช่น ซื้อหวย ล็อตเตอรี่ สลากกินแบ่ง ฯ

6.11. เงินเสี่ยงดวงในรูปแบบต่างๆ

หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

7.1. ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมพิเศษ

7.2. ค่าอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด หนังสือเรียน กระเป๋า ฯ

7.3. ค่าชุดนักเรียน ชุดพลະ ชุดลูกเสือ เนตรนารี ยูวกาชาด ฯ

กิจกรรม

ให้นักศึกษาอธิบายวิธีการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเองมาพอสังเขป

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2

วิธีการทำบัญชีรับ – จ่ายของตนเองและครอบครัว

เรื่องที่ 2.1 วิธีการทำบัญชีรับ – จ่ายของตนเองและครอบครัว

การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงินไข่งจ่ายในการดำรงชีวิตของตัวเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบันและอนาคตของชีวิตของตัวเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

บัญชีครัวเรือน มีได้หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่อาจหมายถึง การบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิต ในครอบครัว เป็นต้น ของเราได้ด้วย เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ ในบ้านเราในชุมชนเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ ผู้รู้ในชุมชนเรา บัญชีเด็กและเยาวชนของเรา บัญชีภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของเรา เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเรา เราจดบันทึกได้ทุกเรื่อง หากประชาชนทุกคนจดบันทึกจะมีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ จะเป็นแหล่งเรียนรู้ ครอบครัวเรียนรู้ ชุมชนเรียนรู้ และประเทศเรียนรู้การเรียนรู้เป็นที่มาของปัญญา ปัญญาเป็นที่มาของความเจริญทั้งกาย สังคม ใจ และจิตวิญญาณของมนุษย์จะเห็นว่า การทำบัญชี หรือการจดบันทึกนี้สำคัญยิ่งใหญ่มาก บุคคลสำคัญในประเทศหลายท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของการจดบันทึก เช่น ท่านพุทธทาส ในหลวง และสมเด็จพระเทพ ล้วนเป็นนักบันทึกทั้งสิ้น การบันทึก คือ การเขียน เมื่อมีการเขียนย่อมมีการคิด เมื่อมีการคิดย่อมก่อปัญญา แก้ไขปัญหาได้โดยใช้เหตุผลวิเคราะห์พิจารณา ได้ถูกต้อง นั่นคือ ทางเจริญของมนุษย์

การทำบัญชีครัวเรือนในด้านเศรษฐกิจ หรือการบันทึกรายรับรายจ่ายที่ทางราชการพยายามส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำกัน นั้น เป็นเรื่องการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันประจำเดือนว่า มีรายรับจากแหล่งใดบ้าง จำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน และ ปี เพื่อจะได้เห็นภาพรวมว่าตนเองและครอบครัวที่รายรับเท่าใด รายจ่ายเท่าใด คงเหลือเท่าใด หรือ เงินไม่พอใช้เท่าใด คือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ และสำรวจว่ารายการใดจ่ายน้อยจ่ายมาก จำเป็นน้อยจำเป็นมาก จำเป็นน้อย อาจลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้าน การศึกษา เป็นต้น ส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นให้ลด ละ เลิก เช่น ซื้อบุหรี่ ซื้อเหล้า เล่นการพนัน เป็นต้น เมื่อนำรายรับ รายจ่าย มาบวกลบกันแล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลข จะทำให้เราคิดได้ว่าสิ่งไม่จำเป็นนั้นมีมากหรือน้อยสามารถลดได้หรือไม่ เลิกได้ไหม ถ้าไม่ลดไม่เลิกจะเกิดอะไร กับตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หากเราวางแผนการรับการจ่ายเงินของตนเองได้ เท่ากับว่า รู้จักความเป็นคนได้พัฒนาตนเอง ให้เป็นคนมีเหตุมีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ เป็นคนรักตนเอง รักครอบครัว รักชุมชน และรักประเทศชาติมากขึ้นจึงเห็นได้ว่า การทำบัญชีครัวเรือน ในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม พอดี สอดคล้องถูกต้องตามกฎหมายที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ

วิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือน

1. ช่อง “วันที่” ใช้บันทึก วันที่ เดือน และปี พ.ศ. ที่เกิดรายการรับเงินหรือจ่ายเงินจริง แต่หากจำวันที่เกิดรายการไม่ได้ ให้ใช้วันที่ทำการบันทึกบัญชีแทน
2. ช่อง “รายการ” ใช้บันทึกคำอธิบายหรือรายละเอียดของการรับเงินหรือจ่ายเงิน การรับเงิน เช่น รับเงินเดือน รับรายได้พิเศษ การจ่ายเงิน เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง จ่ายค่าเล่าเรียน เป็นต้น

3. ช่อง “รับ” ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” ที่ได้รับเข้ามาทุกรายการ ไม่ว่าจะรับจากอาชีพหลักหรือรายได้อื่น ๆ
4. ช่อง “จ่าย” ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” ที่จ่ายออกไปทุกรายการ ไม่ว่าจะจ่ายออกไปในเรื่องใดก็ตาม
5. ช่อง “คงเหลือ” ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” คงเหลือ หลังจากได้รับเข้ามาหรือจ่ายออกไป ควรคำนวณทุกครั้งที่มีการบันทึกบัญชีการรับเข้าหรือจ่ายออก เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจุบันมีจำนวนเงินคงเหลืออยู่เท่าใด โดยตั้งต้นด้วยจำนวนเงินคงเหลือล่าสุด นำรายการรับมาบวกเข้า และนำรายการจ่ายมาหักออก จะได้ยอดคงเหลือปัจจุบัน เพื่อสามารถวางแผนการใช้จ่ายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ช่อง “หมายเหตุ” ใช้บันทึกรายละเอียด ที่ต้องการบันทึกเพิ่มเติมจากช่องรายการ
7. บรรทัด “ยอดคงเหลือยกมา” ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” ในช่องคงเหลือ โดยนำตัวเลขมาจากจำนวนเงินในช่อง “คงเหลือ” จากบรรทัด “รวม” (บรรทัดสุดท้าย) ของหน้าบัญชีก่อนหน้า แต่หากเป็นการเริ่มต้นบันทึกบัญชีเป็นครั้งแรกในหน้านี้ ให้ใส่จำนวนเงินคงเหลือตามตัวเลขที่มีเงินคงเหลืออยู่เป็นตัวเลขตั้งต้น
8. บรรทัด รวม รับ, จ่าย และยอดคงเหลือยกไป ใช้บันทึก “จำนวนเงินรวม” ตามแนวตั้งในช่อง รับ และจ่าย ส่วนช่องคงเหลือ เป็นจำนวนเงินคงเหลือที่เป็นปัจจุบัน โดยนำตัวเลขนี้มาจากช่องคงเหลือล่าสุดของหน้าบัญชีนี้ ซึ่งจำนวนเงินนี้จะนำไปใส่ในบรรทัดยอดคงเหลือยกมาในช่องคงเหลือของหน้าบัญชีถัดไป แต่หากต้องการทราบยอดรวมของรายรับและรายจ่ายในหน้าบัญชีถัดไปด้วย ก็ให้ยกยอดรวมในช่องรับและจ่ายไปใส่ในหน้าบัญชีถัดไปพร้อมกัน จำนวนเงินยอดคงเหลือยกไปในหน้าบัญชีนี้จะต้องเท่ากับจำนวนเงินยอดคงเหลือยกมาในหน้าบัญชีถัดไป

เรื่องที่ 2.2 ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

1. ประมาณการรายรับประจำเดือน
2. ประมาณการรายจ่ายประจำเดือน ตามความจำเป็นก่อนหลัง
3. ประมาณการรับ-รายจ่ายต้องเท่ากัน

ตัวอย่างประมาณการรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว งบประมาณเดือนมีนาคม 2546

ประมาณการรายรับ

เงินเดือนสามี	6,400
เงินเดือนภรรยา	4,500
รวม	10,900

ประมาณการรายจ่าย

รายจ่ายเพื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน

ค่าเช่าบ้าน	1,500
ค่าอาหาร	4,000
ค่าเสื้อผ้า	500
ค่ารักษาพยาบาล	500
รวม	6,500

รายจ่ายเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

ค่ารถ	600
ค่าก๊าซหุงต้ม	250
ค่าไฟฟ้า	250
ค่าน้ำประปา	150
ค่าโทรศัพท์	150
รวม	1,400

รายจ่ายเพื่อประโยชน์ระยะยาว

ค่าประกันชีวิต	500
เงินฝากธนาคารเพื่อการศึกษา	1,000
เงินออม	1,000
รวม	2,500
รายจ่ายอื่นๆ	500
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	10,900

กิจกรรม

ให้นักศึกษาศึกษาความหมายของ การทำบัญชี คือ อะไร (จงอธิบายมาโดยสังเขป)

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3

แนวทางการทำบัญชีครัวเรือนและการประกอบอาชีพอย่างง่าย

บัญชีรายรับรายจ่ายในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันทำ ร่วมกันทำ ร่วมกันวิเคราะห์ ได้พูดคุยกันมากยิ่งขึ้น

บัญชีรับจ่ายครอบครัว ทำให้สมาชิกในครัวเห็นข้อมูลการใช้จ่ายเงิน ได้ถูกคิด เกิดจิตสำนึกที่จะไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นเหยื่อของผู้บริโภคนิยมที่กระตุ้นให้เสพมากๆ เพื่อหมუნวงล้อเศรษฐกิจกันอย่างเอาเป็นเอาตาย มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น เกิดความคิดถึงกัน เอื้ออาทรกันในครอบครัวมากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่ถูกที่ควรมากขึ้น

ในสังคมอเมริกันที่เป็นสังคมบริโภคนิยมสุดโต่ง นำหน้าประเทศทั่วโลกอยู่ในขณะนี้ ก็มีคนส่วนหนึ่งมองเห็นปัญหาของการตกเป็นเหยื่อ บริโภคนิยม ทุนิยมที่บีบคั้น สร้างความอยู่ร้อนนอนทุกข์เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะหารายได้ได้มากขึ้นก็ตาม พวกเขาชวนกันแสวงหาทางออกของการดำเนินชีวิตด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ ซึ่งหนึ่งในเครื่องมือที่เขาใช้เพื่อเรียนรู้ตนเอง เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมตนเองก็คือ การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัว

การทำบัญชีรับจ่ายครอบครัว ไม่ใช่เครื่องมือเฉพาะของครอบครัวเกษตรกรหรือคนมีรายได้น้อย แต่เป็นเครื่องมือพื้นฐานของทุกครอบครัวไม่ว่ายากดีมีจน เป็นกระจกสะท้อนให้รู้ตนเอง ด้วยตนเองและเพื่อตนเอง

การพัฒนาประเทศตามแนวคิดเศรษฐกิจทุนนิยม เราถูกกำหนดกรอบให้ผู้คิดถึงการเพิ่มรายได้ให้มากที่สุดเท่าที่ความสามารถจะหาได้ด้วยทุกวิถีทาง และกระตุ้นให้ใช้จ่ายให้มากที่สุดเพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา โดยทำให้เชื่อด้านเดียวว่า การเสพมากๆ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว ความอยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องอยู่บนความมีพอดี กินพอดี เป็นพอดี

อยู่พอดี ชีวิตมีความสุขไม่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่งเหมือนกับเราวิดน้ำเข้านา เรามัวแต่สนใจดูแต่ขนาดท่อหน้าเข้า ดูปริมาณน้ำที่ไหลเข้ามาแล้วหาแนวทางเพิ่มขนาดท่อสูบน้ำเข้านาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แต่เรามักจะลืมดูว่ามีช่องทำให้น้ำรั่วไหลออกจากนาตรงไหนบ้างมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีช่องน้ำไหลออกมาแล้วเราไม่รู้ ไม่สนใจปิด หรือปล่อยทะลวงให้ช่องน้ำไหลออกกว้างยิ่งขึ้น ต่อให้เราสูบน้ำเข้าเท่าใด น้ำก็ไม่เคยพอนาก็ขาดน้ำมากขึ้นไม่รู้จบ

การทำบัญชีรายรับ รายจ่ายครอบครัวก็คือ เครื่องมือให้เราได้รู้ทั้งน้ำไหลเข้าไหลออก รู้ปริมาณน้ำที่สะสมอยู่ในนา และรู้ว่าเราควรมีน้ำสะสมไว้เท่าใด จึงจะเกิดความสมดุลพอดีพอเพียงความสมดุลดีพอเพียง จะทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข ความสุขโต่งไปข้างใดข้างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นจนเกิน รวยเกิน การหาเกิน – เสพเกิน ล้วนสร้างความอยู่ร้อนนอนทุกข์ทั้งต่อตนเอง ต่อสิ่งแวดล้อมและต่อผู้อื่น

เมื่อทำบัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัว แล้วพบว่าเราได้เรียนรู้อะไรต่อมิอะไรเกี่ยวกับชีวิตเรา ชีวิตเรา และครอบครัวเราเพิ่มมากขึ้นมากมาย ที่เคยหน้าดำคร่ำเครียดวิ่งไขว่คว้าหาแต่เงิน เงิน และไล่ล่าหาอะไรต่อมิอะไรมาเสพ เสพ ก็อาจจะถูกคิด และค้นพบความดีความพอประมาณได้เอง

ความอยู่เย็นเป็นสุขแบบฉบับพลัน ก็เกิดขึ้นได้ทันที โดยไม่ต้องให้ใครมาจับตีทะเลาะเบาะแว้ง หรือจะมาบอกว่าอะไรจะเอื้ออาทร หรือหยิบยื่นอะไรให้แบบเดิมๆ

กิจกรรม

ให้นักศึกษาอธิบายประโยชน์ของแนวทางการทำบัญชีครัวเรือนกับการประกอบอาชีพมาพอสังเขป

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4

การวางแผนการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เพื่อการประยุกต์ใช้ในครัวเรือนทางการประกอบอาชีพ

การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่าย ครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ โดยอาจต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่าย แต่การกู้ยืมเงินไม่ใช่แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพียงแต่ช่วยให้การใช้จ่ายมีสภาพคล่องชั่วคราวเท่านั้น และในระยะยาวยังส่งผลให้ครอบครัวมีภาระหนี้สินจำนวนมาก ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตามระยะเวลาที่ยาวนานในการกู้ยืมเงิน เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก สำหรับการแก้ไขปัญหาคาดสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงินหรือปัญหารายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายนั้นมีแนวทางดังนี้

1. การตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดภาระการจ่ายเงินออกจากครอบครัว เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการพนัน สิ่งเสพติดของมีเงินมา รายจ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น เป็นการสร้างนิสัยมิให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
2. การลดรายจ่ายที่จำเป็นลง เพื่อสร้างนิสัยการประหยัด อดออม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เช่น การปลูกผัก ผลไม้ไว้รับประทานเอง เพื่อช่วยลดค่าอาหาร และค่าเดินทางไปตลาด อีกทั้งทำให้สุขภาพดีอีกด้วย ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงแล้วหันมาออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยาน หรือ การเดิน การวิ่งแทนการขับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ เป็นต้น
3. การเพิ่มรายรับ หารายได้เสริมนอกเวลาทำงานปกติ เช่น การใช้เวลาว่างรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า การขายอาหารหลังเลิกงาน การปลูกผัก หรือเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย เป็นต้น
4. การทำความเข้าใจกันภายในครอบครัวเพื่อให้ทุกคนร่วมมือกันประหยัด รู้จักอดออม การใช้ทรัพยากรต่างๆ ลด ละ เลิก รายจ่ายหรือสิ่งที่ไม่จำเป็น และช่วยกันสร้างรายรับให้เพียงพอ เหมาะสมกับเศรษฐกิจปัจจุบัน

ประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีครัวเรือนจะทำให้เราทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง คนเราส่วนมากมักจะหลงลืม(ไม่สนใจที่จะจดจำ) เวลาใช้จ่ายเงินออกไปหรือรับเงินเข้ามา พอเวลาผ่านไป 2-3 วันก็ลืมแล้ว ดังนั้น บัญชีครัวเรือนจะช่วยเตือนความจำให้เรา รู้ถึงการใช้จ่ายเงิน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัวเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

1. เพื่อจดบันทึกรายการการดำเนินกิจการเรียงลำดับก่อนหลัง
2. ง่ายต่อการตรวจสอบ
3. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สินของกิจการ
4. ป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินกิจการ
5. สามารถปรับปรุงแก้ไขทัน
6. ทำให้ทราบฐานะของกิจการ
7. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบผลกำไร-ขาดทุนได้ทุกเวลา

กิจกรรม

ให้นักศึกษา บอกถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนกับการประกอบอาชีพว่ามีประโยชน์อย่างไรบ้าง

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อ1. บัญชีชาวบ้าน ยึดแนวคิดหลักการใด

- ก. คิดเป็น
- ข. เศรษฐกิจ
- ค. ทฤษฎีใหม่
- ง. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ2. ข้อใดกล่าวถึง บัญชีชาวบ้านได้อย่างถูกต้อง

- ก. เดบิต เครดิต
- ข. กำไร ขาดทุน
- ค. ต้นทุน ผลผลิต
- ง. รายรับ รายจ่าย

ข้อ3. บัญชีชาวบ้านเกี่ยวข้องกับองค์การใด

- ก. เป็นสิ่งที่บ่งบอกภาระหนี้สินของแต่ละบุคคล
- ข. เป็นบัญชีที่บ่งบอกถึงรายรับ รายจ่ายภายในชุมชน
- ค. เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคล
- ง. เป็นบัญชีที่บ่งบอกถึงรายรับ รายจ่ายภายในครัวเรือน

ข้อ4. ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง

- ก. ช่วยแก้ปัญหาหนี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
- ข. ช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
- ค. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง
- ง. ทำให้ทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง

ข้อ5. หลักการ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือข้อใด

- ก. พอกิน พอใช้ พอเพียง
- ข. อยู่เย็น เป็นสุข มีกินมีใช้
- ค. พอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล พอประมาณ
- ง. มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน

ข้อ6. สินทรัพย์ หมายถึง

- ก. สถานะทางการเงิน
- ข. รายการแสดงถึงสิทธิของบุคคล
- ค. ทรัพยากรที่มีอยู่ในความครอบครอง
- ง. ภาระผูกพันที่เกิดจากการดำเนินชีวิต

- ข้อ7. ข้อใดหมายถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์บัญชีครัวเรือน
- ก. เพื่อพิจารณาว่ารายรับ-รายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่
 - ข. ช่วยแก้ไขปัญหานี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ค. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง
 - ง. ทำให้ทราบว่าในแต่ละเดือน ครอบครัวมีรายรับ-รายจ่ายอะไรบ้าง
- ข้อ8. ข้อมูลที่ได้รับจากการทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์อย่างไรกับการดำเนินชีวิต
- ก. ช่วยให้เราสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในเดือนถัดไป
 - ข. เพื่อพิจารณาว่ารายรับ-รายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่
 - ค. ช่วยแก้ไขปัญหานี้สินและช่วยวางแผนการเงินของครอบครัว
 - ง. ทำให้สามารถตรวจสอบยอดเงินที่มีในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง
- ข้อ9. จุดมุ่งหมายของการทำบัญชีครัวเรือน คือ
- ก. เพื่อครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ข. เพื่อชุมชน สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ค. เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ
 - ง. เพื่อให้ชุมชนเกิดกระบวนการจัดการการเรียนรู้
- ข้อ10. การทำบัญชีชาวบ้านเหมาะสมกับคนกลุ่มใด
- ก. นักรูรกิจ
 - ข. เกษตรกร
 - ค. นักศึกษา
 - ง. ทุกกลุ่มอาชีพ

เฉลยท้ายบทที่ 3

แนวตอบกิจกรรมตอนที่ 1

การให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้นไม่ประสบปัญหาเรื่องการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายเงินที่ดีก็ควรที่จะจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินและจัดทำงบประมาณของตนเองและครอบครัวอย่างเป็นระบบบัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ข้อคือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่ายก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกัน ที่เอาไว้คุ้มกันตัวเราและครอบครัว บัญชีครัวเรือนสามารถจัดได้หมด จึงนับว่ามีประโยชน์มาก

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 2

การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีตปัจจุบันและอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ในครอบครัว

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 3

การทำบัญชีรายรับรายจ่ายครอบครัวก็คือ เครื่องมือให้เราได้รับรู้ทั้งน้ำไหลเข้าไหลออก รู้ปริมาณน้ำที่สะสมอยู่เอง และรู้ว่าเราควรมีน้ำสะสมไว้เท่าใด จึงจะเกิดความสมดุลพอดีพอเพียงความสมดุลดีพอเพียง จะทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข ความสุขโต่งไปข้างใดข้างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นจนเกิน รวยเกิน การหาเกิน – เสพเกิน ล้วนสร้างความอยู่ร้อนนอนทุกข์ทั้งต่อตนเอง ต่อสิ่งแวดล้อมและต่อผู้อื่น

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 4

1. เพื่อจดบันทึกรายการการดำเนินงานกิจการเรียงลำดับก่อนหลัง
2. ง่ายต่อการตรวจสอบ
3. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สินของกิจการ
4. ป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินงานกิจการ
5. สามารถปรับปรุงแก้ไขทัน
6. ทำให้ทราบฐานะของกิจการ
7. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบผลกำไร-ขาดทุนได้ตลอดเวลา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

1. ง 2. ง 3. ง 4. ง 5. ง 6. ค 7. ก 8. ก 9. ก 10. ง

บทที่ 4
การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

แผนการเรียนรู้ประจำบท

บทที่ 4 การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

สาระสำคัญ

1. การกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอต่อรายจ่าย
2. การลดรายจ่าย โดยเริ่มจากการสำรวจ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในรายรับ รายจ่าย
3. การลดรายจ่าย และแนวทางการลดรายจ่าย เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงิน และตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง
4. การเพิ่มรายได้ และแนวทางการเพิ่มรายได้ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงิน หรือปัญหารายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย
5. การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมของครอบครัวต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่ายหากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายของตนเองและครัวเรือนให้สมดุลกับรายรับ
2. สามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้

ขอบข่ายเนื้อหา

1. แนวคิดการกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย
2. การลดรายจ่าย (การวิเคราะห์รายรับ รายจ่ายและแนวทางการลดรายจ่าย)
3. การเพิ่มรายได้และแนวทางการเพิ่มรายได้
4. การวางแผนการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ของตนเองและครอบครัว

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ศึกษาเอกสารการสอน
3. ทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเอกสาร
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อประกอบการเรียนรู้

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ

ประเมินผล

1. ประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การวางแผนการใช้จ่ายที่ดีคือการทำอย่างไร
 - ก. ประดิษฐ์ของเล่นของตัวเอง
 - ข. ชื่อของเล่นเป็นประจำ
 - ค. ชื่อเสื้อผ้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 - ง. อดอาหารเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

2. การบันทึกรายรับรายจ่ายมีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ทำให้รู้จักวางแผนในการใช้เงิน
 - ข. ทำให้มีความรอบคอบในการใช้จ่าย
 - ค. ทำให้ควบคุมการใช้จ่ายได้
 - ง. ถูกทั้ง ก ข และ ค

3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตคืออะไร
 - ก. ค่าอาหาร
 - ข. ค่ายารักษาโรค
 - ค. ค่าเล่าเรียน
 - ง. ค่าของเล่น

4. ถ้ามีรายจ่ายเกินรายรับเราควรทำอย่างไร
 - ก. ใช้จ่ายอย่างประหยัดมากขึ้น
 - ข. ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก
 - ค. หารายได้เพิ่มขึ้น
 - ง. ถูกทั้ง ก ข และ ค

5. การจดบันทึกรายรับรายจ่ายมีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ฝึกนิสัยให้เป็นคนละเอียดรอบคอบ
 - ข. ฝึกนิสัยให้เป็นคนตรงต่อเวลา
 - ค. ฝึกนิสัยให้เป็นคนมีมานะบากบั่น
 - ง. ฝึกนิสัยให้เป็นคนมีความอดทนอดกลั้น

6. การใช้จ่ายในข้อใดเปรียบได้กับคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง”
 - ก. นำเงินไปซื้อของเล่น
 - ข. ซื้อเฉพาะของที่จำเป็น
 - ค. กินอาหารทุกอย่างที่อยากกิน
 - ง. ขอเงินพ่อแม่เพิ่มบอกว่าไม่พอใช้

7. การฝากเงินโดยเป็นสมาชิกถือหุ้นเป็นการฝากแบบใด
- ออมทรัพย์
 - สหกรณ์
 - ประกันชีวิต
 - กองทุนสำรอง
8. ถ้ามีเงินเหลือใช้ควรเก็บไว้ที่ใดจึงจะปลอดภัยที่สุด
- ฝากเงินกับธนาคาร
 - ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์
 - ฝากเงินกับกองทุนหมู่บ้าน
 - ฝากเงินแบบการประกันชีวิต
9. การกระทำใดบ่งบอกลักษณะนิสัยประหยัด
- ซื้อของที่อยากได้
 - ใช้เฉพาะของยี่ห้อดี ๆ
 - เก็บเงินใส่กระปุกออมสิน
 - ขอเงินพ่อแม่ใช้จ่าย
10. บุคคลใดใช้จ่ายเงินแบบไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- เอ นำเงินไปซื้ออาหาร
 - เจ นำเงินไปซื้อของเล่น
 - จี นำเงินไปฝากธนาคาร
 - ตา นำเงินไปซื้อหนังสือ

ตอนที่ 1

แนวทางการกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย

สิ่งที่ยากที่สุดเรื่องหนึ่งของชีวิตก็คือ “การมีรายได้ให้พอรายจ่ายในแต่ละเดือน” หลายคนที่ต้องการหาเข้ากินค่า เงินที่ได้มาก็มักจะไม่ชนเดือนต่อไป หรือกระทั่งสัปดาห์ต่อไป ต้องกระเป๋ยดกระเสียดไปกู้หนี้ยืมสินมา เพื่อให้สามารถผ่านแต่ละเดือนไปได้ที่รายได้ไม่พอยังนั้น คนคิดว่าเป็นเพราะรายได้ของเราน้อยไป ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย แต่ความจริงถ้าลองพิจารณาดูดีๆ จะพบว่าไม่ใช่ เพราะว่าตอนที่เรามีรายได้ 6,000 ก็บอกน้อยไปยังไม่พอ ครั้นมีรายได้เป็น 8,000 ก็ไม่พอ 10,000 ก็ยังไม่พอ

ที่เป็นเช่นนี้ เพราะปัญหาส่วนใหญ่มาจากการที่เราใช้จ่ายง่ายเกินไปประเภทเห็นอะไรก็อยากได้ อยากซื้อ อยากเป็นเจ้าของ ครั้นพอมีเงินมากขึ้น น่าจะเริ่มพอกับรายจ่ายเดิม แต่กลับใช้จ่ายซื้อของมากตามไปด้วย เรียกว่า ยิ่งเริ่มมีเครดิต ก็ยิ่งรุบรีด ไม่น่าแปลกใจ รายจ่ายก็เพิ่มเท่าทวีคูณ เร็วว่ารายรับ เงินเดือนเพิ่มเท่าไร ก็ยังไม่พอ เงินที่ได้มาในแต่ละเดือนหายไปไหน เราก็มักจะตอบไม่ได้ เพราะว่าเราก็มักจะจ่าย จ่าย จ่าย ออกไปโดยไม่ทันเฉลียวใจว่า เราจ่ายอะไรไปบ้าง จะไปเฉลียวใจได้ทันอย่างไร ก็ความอยากมันไม่มีสิ้นสุดมีหนึ่งแล้ว ก็อยากมีให้มากขึ้น มีให้สูงขึ้น แนวทางที่จะใช้แก้ไข “ปัญหารายได้ไม่พอยัง” และ “การใช้จ่ายไปอย่างไม่มีสติ” เพื่อนำไปสู่อิสรภาพทางการเงินของแต่ละคน จึงอยู่ที่จะรู้จักบังคับตนเองให้เริ่มหัดทำ “บัญชีครัวเรือน” ซึ่งมีอยู่ 3 ชั้น

ชั้นแรก จดรายได้และรายจ่าย เพื่อดูว่าในแต่ละเดือนเราได้เงินมาเท่าไร และใช้ไปเท่าไร

ชั้นที่สอง วิเคราะห์ว่า ที่ใช้จ่ายในแต่ละเดือน จ่ายไปกับอะไรบ้าง แยกเป็นรายจ่ายที่จำเป็น กับรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย

ชั้นที่สาม ครั้นเห็นว่าใช้จ่ายอะไรไป ก็ให้เริ่มค่อยๆ ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในชีวิตออกไปทีละอย่าง

มีชายคนหนึ่งพูดบนเวทีว่า สมัยก่อนรายได้เขาไม่พอยัง ไม่รู้จะทำอย่างไร เลยเริ่มหัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำเดือนหรือบัญชีครัวเรือน เมื่อทำไปได้สักพักพบว่า เขาจะต้องไปทานอาหารญี่ปุ่นสัปดาห์ละครั้ง เพราะชอบมาก ตกเป็นเงินประมาณ 700 บาทต่อสัปดาห์ เดือนหนึ่งก็ประมาณ 2,800 บาท ก็เพราะเมื่อใช้จ่ายง่ายเช่นนี้ จึงไม่แปลกใจว่าทำไมเงินที่เขาได้มาในแต่ละเดือนจึงไม่เคยพอ เมื่อได้รู้ว่าตัวเองได้จ่ายไปกับค่าอาหารญี่ปุ่นมากขนาดนี้ เขาก็บังคับตนเองให้กินอาหารญี่ปุ่นเพียงเดือนละครั้ง ทำให้ลดรายจ่ายได้เดือนละ 2,100 บาท หลังจากนั้น รายจ่ายรายรับก็สมดุลกันขึ้น อยู่ได้ดีขึ้น ไม่ลำบากอีกต่อไป

มีคนเคยเปรียบเทียบในเรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจ ปัญหาการเงินของทุกคนก็เหมือน “โองั่วรั้ว” มีรั้วอยู่หลายรู ทั้งเรื่องห่วย การพนัน ดอกเบี้ย เหล้า บุหรี่ ยารักษาโรค อาหาร ของใช้ เสื้อผ้า บัญเคมี ยาฆ่าแมลง (สำหรับเกษตรกร) ค่าเทอมลูก (ยิ่งโรงเรียนแพง รายจ่ายก็ยิ่งมาก) ซึ่งเราจ้องถามตนเองว่า “ถ้าโองั่วเรารั้ว จะเลือกหาน้ำใส่โองั่ว หรือจะอุดรูรั้วของโองั่วก่อน”

วิธีประหยัดเงินให้มีเหลือเก็บ

เศรษฐกิจตก รายได้หด แต่ข้าวของกลับมีแต่แพงขึ้นทุกวัน จะใช้จ่ายอย่างสบายมืออย่างที่เคยคงไม่ได้ ปฏิบัติการรัดเข็มขัดจึงถูกนำมาใช้กันแทบทุกครัวเรือน วิธีประหยัดเงินในกระเป๋าให้มีเงินเหลือเก็บดังนี้

1. ลดขอบเขตของงานเลี้ยงฉลองให้เล็กลง

ในชีวิตอาจต้องมีการจัดงานใหญ่โตสำหรับวันสำคัญของทุกๆ ปี เช่น งานแต่งงาน งานวันเกิด งานวันครบรอบต่างๆ เมื่อก่อนอาจจะจัดงานใหญ่โตเต็มที่ แต่ตอนนี้อาจต้องคิดใหม่ จัดงานเล็กๆ แต่อบอุ่นก็สร้างความประทับใจและน่าจดจำมีรู้อิ่มได้เช่นกัน

2. วางแผนค่าใช้จ่ายรายเดือนและรายปี

สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ โดยต้องทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้รู้ว่าในแต่ละเดือนคุณมีรายรับและรายจ่ายเฉลี่ยเท่าไร หักรายจ่ายประจำเดือนแล้วคุณยังมีเงินเหลือเก็บหรือไม่ เพื่อที่จะหาทางลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยลงได้

3. ใช้จ่ายอย่าให้เกินงบ

เมื่อวางแผนการเงินได้แล้วว่าในแต่ละเดือนจะต้องมีค่าใช้จ่ายอะไร และเท่าไร ก็ควรจะปฏิบัติตามที่วางแผน เพื่อควบคุมไม่ให้เกินงบที่ตั้งไว้ อย่าลืมนำเงินสำรองหรือจบบันทึกรายจ่ายทุกวัน จะรู้ตัวอยู่เสมอว่าใช้จ่ายไปมากน้อยเพียงใดแล้ว

4. ใช้สินค้าและบริการที่ถูกกว่าเดิม

อีกวิธีหนึ่งคือการเปรียบเทียบราคาสินค้าและบริการที่เคยใช้อยู่ประจำกับแพ็คเกจอื่น หรือเจ้าอื่นๆ เช่น โปรโมชั่นโทรศัพท์มือถือ มีให้เลือกมากมายซึ่งให้ความคุ้มค่าได้มากกว่า ประกันรถยนต์อาจเปลี่ยนจากประกันชั้น 1 เป็นชั้น 3 หากไม่เคยขับรถชนใครเลย หรือถ้าบ้านติดจานดาวเทียมอาจเปลี่ยนเป็นแพ็คเกจที่มีช่องน้อยลง ถ้าไม่ได้ดูทีวีบ่อยนัก ก็ช่วยประหยัดได้อีกทาง การตัดค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ เช่นนี้เมื่อมองในระยะเวลายาวก็ช่วยให้ประหยัดได้ไม่น้อย

5. อย่าซื้อของเพียงเพราะกำลังลดราคา

ควรคิดให้รอบคอบว่า สิ่งนั้นมีความจำเป็นแค่ไหน หากมันไม่จำเป็นจริงๆ ท่องไว้ “เก็บเงินไว้ก่อนดีกว่า”

6. ติดตามข่าวสารการเงินเป็นประจำ

เมื่อหุ้กว้างตากว้างอาจได้ช่องทางในการเก็บออมเงินที่คุ้มค่ามากกว่าเดิม เช่น การลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ หรือการฝากเงินระยะสั้นที่ได้ดอกเบี้ยสูง เป็นต้น

7. ลดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ลงบ้าง

จะมีเงินเก็บเพิ่มขึ้น และเมื่อคุณมีเงินเหลือเก็บ ก็สามารถนำเงินส่วนหนึ่งเอาไปลงทุนเพื่อให้มันงอกเงยเพิ่มขึ้นได้อีก ถึงตอนนี้วิกฤตแต่ไหนก็ไม่กลัวอยู่แล้ว

กิจกรรม

จงอธิบายแนวทางการลดรายจ่าย และแนวทางการเพิ่มรายได้มาพอสังเขป

ตอนที่ 2

การลดรายจ่าย

เรื่องที่ 2.1 การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย

เรื่องของรายรับ รายจ่าย มักถูกกล่าวถึงเมื่อพูดถึงเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี การปลูกฝังให้เด็กๆ รู้จัก การเก็บเงิน การออมเงิน การใช้จ่ายเงิน และการลงทุน เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ไม่เฉพาะแต่ในสถานะเศรษฐกิจที่ยากลำบากแม้ในยามที่เศรษฐกิจมีความคล่องตัว เราจำเป็นต้องระลึกถึงรายรับ-รายจ่ายนี้อยู่เสมอๆ

หากแผนผังทางความคิดคุณมีแต่รายการสิ่งของที่คุณอยากจะทำซื้อ สำหรับคนที่คำว่าเงินไม่ใช่อุปสรรคคงไม่เป็นเรื่องที่เหลื้อปากว่าแรง แต่หากคุณเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในสถานะใช้จ่ายเงินเกินฐานะ หรือเรียกว่ารายจ่ายมีขนาดเท่าๆหรือใหญ่กว่ารายได้แล้วหละก็ ต่อไปนี้เป็นสิ่งที่คุณจะต้องเปลี่ยนแปลง

เริ่มต้นสำรวจ

โดยทั่วไปรายรับของคนส่วนใหญ่ จะมาในรูปแบบของเงินเดือน ฉะนั้น อาจตรวจสอบว่าเงินเดือนมีเท่าไร มีรายได้ทางอื่นอีกหรือไม่ มีดอกผลออกเงยจากกองทรัพย์สิน คิดคำนวณเป็นรายเดือนได้เดือนละเท่าไร แล้วจดลงไว้ในสมุดบันทึก

รายจ่าย แยกเป็นรายจ่ายประจำ และรายจ่าย(ไม่ประจำ) โดยจำนวนเงินที่จำเป็นต้องจ่ายแน่ๆในแต่ละเดือน เรียกว่ารายจ่ายประจำ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหาร โดยเฉลี่ยรายวัน ค่าเดินทาง ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถ รายจ่ายเพื่อครอบครัว รายจ่ายข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน ฯลฯ ส่วนรายจ่าย (ไม่ประจำ) เช่น ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าเทอมบุตร อาจถูกนำมารวมไว้กับรายจ่ายประจำวันได้ ด้วยวิธีการเฉลี่ยรายเดือน (หาร 12) เป็นต้น

วิเคราะห์ความเป็นไปได้

เมื่อยอดรายรับรวม และยอดรายจ่ายรวม นำรายรับมาหักรายจ่าย จะทราบว่าเงินเก็บ หรือใช้จ่ายเงินแบบเดือนชนเดือน และในบางครั้งอาจมีหนี้เพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งถ้าหากเลือกได้ ย่อมเลือกให้บัญชีทรัพย์สินเป็นบวกมากๆ คงไม่มีใครต้องการใช้จ่ายเงินแบบชักหน้าไม่ถึงหลัง หรือเป็นหนี้เพิ่มพูน

เรื่องที่ 2.2 แนวทางการลดรายจ่าย

การแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงินหรือปัญหาารายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายนั้นมีแนวทางดังนี้

1. การตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดภาระการจ่ายเงินออกจากครอบครัว เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการพนัน สิ่งเสพติดของมีนเมา รายจ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น เป็นการสร้างนิสัยมิให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
2. การลดรายจ่ายที่จำเป็นลง เพื่อสร้างนิสัยการประหยัด อดออม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่า เช่น การปลูกผัก ผลไม้ไว้รับประทานเอง เพื่อช่วยลดค่าอาหาร และค่าเดินทางไปตลาด อีกทั้งทำให้สุขภาพดีอีกด้วย ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง แล้วหันมาออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยาน หรือ การเดิน การวิ่งแทนการขับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ เป็นต้น ความต้องการของตลาดเป็นหลัก มิใช่ความต้องการของผู้จำหน่าย เพราะบางคนไม่ชอบขายสินค้า A แต่เลือกที่จะขายสินค้า B เพราะตนเองชื่นชอบ แต่กลับกลายเป็นว่าคนต้องการซื้อสินค้า A มากกว่า นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการทำธุรกิจที่ตนเองชื่นชอบ แต่ไม่ประสบความสำเร็จด้านการตลาด เป็นต้น

สิ่งที่กล่าวถึงคร่าวๆ เป็นรูปแบบของการวางแผนในเรื่องของรายรับ-รายจ่าย จะว่าไปเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว แต่หลายคนไม่ตระหนัก สภาพเศรษฐกิจของปัจเจกบุคคล ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการใช้ชีวิต หรืออาจหมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดี คนที่ไม่มีเงินจะพบว่าเงินเริ่มมีความสำคัญก็ต่อเมื่อเขามีความจำเป็นที่จะต้อง “ใช้เงิน” เช่น มีลูกต้องการส่งลูกเรียน, พ่อแม่เจ็บป่วย ต้องการให้ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลที่ดีๆ, มีแผนต้องการพาแฟนไปเที่ยว, ฝันหวานได้นั้นอยากได้นี้ ฯลฯ ส่วนคนที่มีเงิน (ด้วยการหาจากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง) จะทราบและเข้าใจเรื่องของรายรับ-รายจ่ายเป็นอย่างดี พวกเขาอาจไม่ต้องจดบันทึกไว้ในสมุด แต่เรื่องราวเหล่านี้จะฝังอยู่ในสมองของพวกเขา ทำให้คนรวย รวยยิ่งขึ้น คนจน จนซ้ำซาก เพราะอาจสับสนและนำไปปะปนกับเรื่องของความพอเพียง ว่าเป็นเรื่องของการ “ไม่ต้อง” มีเงินมากไม่ต้องใช้ความพยายามในการหาเงิน ก็อาจเป็นไปได้ หลายคนจึงยอมที่จะผลักรายรับที่ตนเองมีอยู่ออกไป และเพิ่มรายจ่ายให้มากขึ้น จึงจนซ้ำซ้อนโดยตลอด (Always Poor)

สิ่งที่ต้องรู้และเข้าใจคือ ความพอเพียง ไม่ได้หมายความว่า ไม่ต้องมีเงินมาก หากความคิดที่ว่า “ไม่ต้องมีเงินมาก” ฝังลึกในความคิด สิ่งที่จะตอบสนองออกมา ก็คือการขาดสติในการใช้จ่ายเงิน ดังนั้นต้องต้องระวังทัศนคติที่มีต่อความพอเพียงด้วย ความพอเพียง คือพอเพียงที่พฤติกรรม ไม่โลภมาก อยากมีอยากได้ “เกิน” ความจำเป็น และไม่ใช้วิธีที่เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น หรือทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย และควรแยกออกจากการทำความเข้าใจเรื่องรายรับ-รายจ่ายนี้ มิเช่นนั้นก็จะเกิดความสับสนว่าการมีเงิน เป็นเรื่องของความโลภ หรือสิ่งที่ไม่ดี

วิธีควบคุมการใช้จ่าย

นอกจากแรงกดดันทางการตลาดแล้ว ความรู้สึกและนิสัยส่วนตัวก็อาจทำให้เรากลายเป็นคนที่ใช้จ่ายเกินตัว วิธีการควบคุมการใช้จ่ายสามารถทำได้ดังนี้

1. **อย่าซื้อเพราะอารมณ์** หากมีความรู้สึกตื่นเต้นกับการจับจ่ายซื้อของและหาสินค้าลดราคา นั่นคือสิ่งที่แสดงถึงการซื้อของเพราะอารมณ์ วิธีแก้คือ อย่ารีบซื้อและให้คิดตามความเป็นจริง ว่าการซื้อของชิ้นนั้น

ตอนที่ 3

การเพิ่มรายได้และแนวทางการเพิ่มรายได้

รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติของกิจการ รวมทั้งผลตอบแทนอื่นๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ รายได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายได้จากการขาย (**Sale revenue**) หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือบริการอันเป็นรายได้จากการดำเนินงานตาม ปกติ เช่น กิจการซื้อขายสินค้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้จากการขายสินค้า ส่วนกิจการให้บริการ เช่น ซ่อมเครื่องไฟฟ้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้ค่าซ่อม

2. รายได้อื่น (**Other incomes**) หมายถึง รายได้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่ใช่ รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการนั่นเอง

ในสถานะเศรษฐกิจฝืดเคืองในปัจจุบัน เราสามารถหารายได้เพิ่มจากกิจกรรมปกติในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. สร้างตารางชั้นบันได อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ของแต่ละธนาคาร แล้วเลือกธนาคาร และลำดับชั้นที่ให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงสุด
2. เปลี่ยนบัญชีเงินฝาก ไปเป็นแบบที่ให้ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์
3. ยืมเงินจากเครือข่ายทางสังคม เช่น ญาติ หรือ เพื่อนฝูง แทนเงินกู้
4. ขายหนังสือ และตำรา ที่ใช้แล้ว และเก็บไว้เฉยๆ
5. ใช้บัตรเครดิต ที่มีการให้ตอบแทนเป็นการ คืนเงินสด (cash back)
6. ลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิก รับการสำรวจทางการตลาด (Panel) เพื่อรับเงินสด
7. ทำงานพิเศษ เป็น freelancing เช่น ออกแบบบ้าน แพลนหนังสือ, ฯลฯ
8. รับส่วนลดเงินสดเมื่อช้อปปิ้งออนไลน์ หรือห้างฯที่มีส่วนลดเงินสด
9. เขียนบล็อก สร้างเว็บไซต์
10. เขียนบทความ เช่น เรื่องฟังเพลง, การดูหนัง, ฯลฯ
11. นำเสนอบริการพื้นฐาน เช่น, บริการพี่เลี้ยงเด็ก, แม่บ้าน, ทำสวน, ภาพวาด, ฯลฯ
12. นำเสนอบริการที่มีทักษะ เช่น คำปรึกษาด้านธุรกิจ การพัฒนาบล็อก การออกแบบโลโก้ ฯลฯ
13. เปลี่ยนงานอดิเรกของคุณให้เป็นรายได้ เช่น การถ่ายภาพ, ถ่าย video, การปลูกกล้วยไม้ ฯลฯ
14. ส่งชิ้นส่วน ชิงโชค
15. ขายสินค้า ทำด้วยมือ
16. เปลี่ยนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของคุณให้เป็นเงินฝากออมทรัพย์ โดยการเป็นสมาชิกสหกรณ์
17. รับงานเป็นตัวแทนกลุ่มในการศึกษาการตลาด (focus group)
18. รับงานเป็นนักช้อปปิ้งปริศนา (**Mystery shopping**)
19. ซื้อสินค้าจำนวนมาก และไปขายปลีกบนเว็บ Amazon
20. ขายสินค้าที่ไม่ได้ใช้บนอีเบย์

กิจกรรม

ให้นักศึกษายกตัวอย่างแนวทางการสร้างรายได้มา 7 ข้อ

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4

การวางแผนการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ของตนเองและครอบครัว

หลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียงที่ทำได้ง่ายๆ คือการรู้จักบริหารการเงินของตัวเอง มีน้อย ใช้น้อย และรู้จักพอ อีกทั้งต้องรู้จักมีวินัยในการใช้จ่ายเพื่อชีวิตและอนาคตอันมั่นคง

เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

การเพิ่มรายได้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การลงทุนทำมาค้าขาย หาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยอาจต้องลงต้นทุน ลงทั้งแรง หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป้าหมายในการเพิ่ม เงินเดือน หรือหาโอกาสก้าวหน้าขึ้นในอนาคต โดยรายได้ในแต่ละเดือนของครอบครัว ควรจัดสรรใช้จ่ายอย่างเหมาะสม เช่น ค่าที่อยู่อาศัย ไม่ควรให้มีการผ่อนชำระเกิน 30% ของรายได้ครอบครัว หรือถ้าจะก่อกองเงินกู้เพื่อซื้อรถยนต์ ก็ไม่ควรให้มีภาระการผ่อนชำระเกิน 15% ของรายได้ครอบครัว นอกจากนี้ ค่าอาหารแบ่งใช้ไป 25% ค่าเนื้อผ้าและค่าเดินทาง 10% ค่าสาธารณูปโภค 5% ค่ารักษาพยาบาล 5% และที่สำคัญอย่าลืมเก็บเงินออมหรือเงินทุน 5-10% ของรายได้ต่อครอบครัว

ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้

การลดรายจ่าย คือการฉลาดใช้สิ่งของต่างๆ รอบตัวให้เกิดประโยชน์สูงสุด และต้องฉลาดซื้อด้วยเลือกซื้อแต่สินค้าที่คุ้มค่าคุ้มประโยชน์ และฉลาดใช้ด้วยการรักษาสິงของต่างๆ ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้งานได้นานๆ รวมถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายจำพวก ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ที่สำคัญคือการฉลาดใช้ชีวิตดูแลสุขภาพให้แข็งแรง สมบูรณ์ เพราะการเจ็บป่วย ย่อมนำไปสู่ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

วางแผนเกษียณอายุ

เพราะ เราไม่ได้มีแรงทำงานไปตลอดชีวิต เมื่อถึงจุดหนึ่งที่ต้องหยุดทำงาน ดังนั้น การวางแผนการเงินในช่วงเกษียณอายุการทำงานจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม การหาระยะเวลาแห่งช่วงชีวิต ปัจจุบันนี้มนุษย์มีอายุเฉลี่ยอยู่ได้ถึง 72-75 ปี และด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ปัจจุบัน ทำให้มนุษย์มีอายุนานขึ้น ซึ่งอาจบวกเพิ่มได้ถึง 20 ปี จากค่าเฉลี่ยนั้น สิ่งที่เราควรคำนึงในการเก็บเงินเพื่ออายุช่วงเกษียณคือระดับเงินเฟ้อ ที่มีแนวโน้มหรือคาดว่าจะเป็นไปได้ในช่วงเวลาของการเกษียณอายุ ซึ่งอาจทำให้เงินออมที่คุณหามาด้วยความยากลำบากในแต่ละปี ด้อยค่าลงอย่างช่วยไม่ได้ ดังนั้น เราต้องการเงินประมาณ 70-75% ของ รายได้ก่อนการเกษียณอายุ เพื่อเอาไว้เป็นค่าใช้จ่ายยามเกษียณอายุ โดยเฉพาะ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพที่จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเราแก่ตัวลง โดยจำนวนเงินนี้อาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวิถีหรือไลฟ์สไตล์ของแต่ละคน

บันทึกค่าใช้จ่าย

เคย คิดบ้างไหม ว่าทำไมเงินที่หามาทั้งเดือนหมดไปอย่างรวดเร็ว สาเหตุก็คือ เพราะเราขาดความยับยั้งชั่งใจใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น ขาดการวางแผนการใช้เงินที่ดี ภาครัฐอีกทีก็ไม่มีจะจ่ายแล้ว หากอยากปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายให้รัดกุมกว่าเดิม วิธีง่ายที่สุดคือต้องบันทึกค่าใช้จ่ายทุกบาท ทุกสตางค์ ที่จ่ายออกไปในแต่ละวัน หมั่นสร้างหลักฐานเตือนตัวเองให้เห็นว่าในแต่ละเดือนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง ที่จำเป็น และไม่จำเป็น เพื่อจะได้รู้ว่าค่าใช้จ่ายสิ่งไหนควรตัดทิ้งไปในเดือนต่อไป

บริหารเงินออม

สุดท้ายเมื่อคุณสามารถบริหารรายได้ และค่าใช้จ่ายของคุณอย่างรัดกุมแล้ว เงินส่วนที่คุณเก็บได้คือเงินออม โดยอาจนำไปฝากธนาคาร ซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต หรือนำไปลงทุน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนมากกว่าเงินพื้อที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือจะเพิ่มขึ้นในอนาคต การนำเงินไปฝากธนาคาร คงเป็นวิธีบริหารเงินออมที่ดีอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้ออมจะได้รับดอกเบี้ยจากการฝากเงิน จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับก็ขึ้นอยู่กับประเภทของการฝาก เช่น เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ หรือเงินฝากกระแสรายวัน ผู้ออมควรเลือกประเภทเงินฝากให้เหมาะกับตัวเอง หากต้องการใช้เงินบ่อยครั้งต่อวัน ก็เลือกฝากเงินแบบออมทรัพย์ ซึ่งสามารถฝาก-ถอน ได้หลายครั้งต่อวัน ธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยรายวัน แต่กรณีที่ต้องการดอกเบี้ยมากกว่าการฝากแบบออมทรัพย์ ผู้ออมสามารถเลือกฝากเงินแบบฝากประจำ ซึ่งมีระยะเวลาในการฝากต่างกัน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน หรือฝากประจำรายเดือน ยกเว้นภาษี แต่หากต้องการใช้เช็คในการสั่งจ่าย ก็สามารถใช้บริการแบบเงินฝากกระแสรายวัน

กลยุทธ์ : ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างภูมิคุ้มกัน

เมื่อทราบว่าเงินในกระเป๋าจะไม่พอใช้ในอนาคต หรือต้องการเงินลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน หรือที่เรียกว่า "สร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน" ให้กับตนเองนั้น จะมีวิธีใดบ้าง ขอสรุปพอสังเขปเพื่อสร้างความเข้าใจง่าย ๆ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ลดรายจ่าย

บางท่านไม่ทราบว่าในแต่ละวัน ตนเองได้ใช้จ่ายเงินไปมากน้อยเท่าไร เพราะไม่มีการจดบันทึกค่าใช้จ่ายเอาไว้ ดังนั้น กลยุทธ์ในข้อนี้ ขอเริ่มต้นจากเรื่องใกล้ตัว ดังนี้

1. ทำการจดบันทึกค่าใช้จ่ายประจำวัน เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละวันมีรายจ่ายในเรื่องอะไร จำนวนเท่าไรบ้าง เรื่องไหนจำเป็นต้องจ่าย เรื่องไหนเป็นรายจ่ายฟุ่มเฟือย หากเรื่องไหนเป็นรายจ่ายที่ไม่สำคัญและฟุ่มเฟือย ก็ควรงดและตัดออกไป

2. ลดและงด อาหารจำพวก ชา กาแฟ น้ำอัดลม ขนมหวาน เพราะมีราคาแพงและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น เช่น ดื่มกาแฟเย็นวันละ 1 แก้วๆ ละ 50 บาท 1 เดือน เสียค่าใช้จ่ายกาแฟ จำนวน 50X30 เท่ากับ 1,500 บาท 1 ปี เท่ากับ 1,500x12 เท่ากับ 18,000 บาท

3. เปลี่ยนจากการใช้โทรศัพท์รายเดือนมาเป็นแบบเติมเงิน เพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ไม่ให้มากจนเกินไป หรือหมั่นตรวจสอบโปรโมชันโทรศัพท์ของตนเอง และเปลี่ยนไปใช้แพ็คเกจหรือโปรโมชันที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด เพื่อประหยัดเงิน การเปลี่ยนโทรศัพท์จากรายเดือนมาเป็นแบบเติมเงิน จะทำให้ไม่มีข้อผูกมัดเรื่องค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน

4. ลดการซื้อของฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็น เช่น สินค้าแบรนด์เนมราคาแพงๆ ไม่ว่าจะเสื้อผ้า น้ำหอม นาฬิกา โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ หากจำเป็น ควรซื้อไว้ใช้ในปริมาณที่เหมาะสมเท่านั้น ยกตัวอย่าง บางคนซื้อเสื้อผ้ามาเก็บไว้ในปริมาณมาก และบางชุดไม่เคยนำออกมาสวมใส่จนเวลาผ่านไปมีร่างกายที่อ้วนขึ้นหรือผอมลง ก็ไม่สามารถสวมใส่ได้ก็ทิ้งเสื้อผ้าชุดนั้นไปอย่างน่าเสียดาย นั่นคือการทิ้งเงินไปนั่นเอง

5. ลดการรับประทานอาหารนอกบ้านหรือลดการรับประทานอาหารจำพวก Fast Food ลง เพราะมีราคาแพงแถมทำให้ร่างกายได้รับแป้ง ไขมัน น้ำตาล โซเดียม และพลังงานเกินความพอดี ทำให้เกิดโรคอ้วน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคหัวใจตามมา

6. ประหยัดการใช้น้ำและไฟฟ้าลง หรือใช้เท่าที่จำเป็น วิธีนี้จะทำให้ใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าและประปา ลดลงได้ในแต่ละเดือน

7. ปลุกพืชผักสวนครัวไว้รับประทาน วิธีนี้ จะได้ลดค่าใช้จ่ายและได้รับประทานผักปลอดสารพิษไปพร้อมๆ กัน

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มรายได้

1. ขยะจำพวก แก้ว กระดาษ หรือหนังสือพิมพ์ สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้จำนวนมาก โปรดอย่ามองข้าม เช่น ซัอน้ำดื่มบรรจุขวดมาดื่ม เมื่อดื่มหมดแล้ว อย่าทิ้งขวด ให้ทำการเก็บรวบรวมใส่ถุงไว้ เมื่อได้ในปริมาณมากพอสมควร ก็นำไปขายให้กับร้านรับซื้อของเก่า เพียงเท่านั้นก็สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น และช่วยลดขยะของโลกใบนี้ลง สามารถตรวจสอบราคารับซื้อของเก่าทุกชนิดได้ที่นี้

2. หลังจากที่เปลี่ยนจากการใช้โทรศัพท์แบบรายเดือน มาใช้แบบเติมเงิน ขอแนะนำให้สมัครเป็นตัวแทนเติมเงินมือถือเพื่อรับเติมเงินมือถือ เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และไว้สำหรับเติมเงินมือถือให้กับตัวเองและคนในครอบครัว เรียกว่าเปลี่ยนรายจ่ายเป็นรายได้

3. สร้างรายได้เสริมด้วยการคลิกโฆษณาทางเว็บไซต์ หรือเรียกว่า Pay Per Click : PPC

4. อีกหนึ่งวิธีในการหาเงินเพิ่มโดยจับเสียมือเปล่า หากขยันและมีทักษะเขียนเว็บไซต์หรือเว็บบล็อก สามารถติดต่อนำโฆษณามาติดที่เว็บไซต์หรือเว็บบล็อกของตัวเอง เมื่อมีผู้เข้ามาชมเว็บไซต์และคลิกโฆษณา ก็จะได้รับเงินทันที (จำนวนเงินเป็นไปตามที่เว็บไซต์กำหนด ตั้งแต่ 0.01 บาท 0.80 บาท หรือ 4 บาท ต่อการคลิก 1 ครั้ง ไม่ซ้ำกัน)

5. ทหารายได้อิสระทำเสริมเพิ่มรายได้ เช่น ทำอาหาร/ขนมขาย เพิ่มเติม หากท่านมีฝีมือทำอาหารอร่อย วิธีนี้น่าสนใจและสนับสนุนให้ทำอย่างยิ่ง

6. สมัครทำธุรกิจขายตรง เช่น แอมเวย์ กิฟพาริน เป็นต้น วิธีนี้ขึ้นอยู่กับความชื่นชอบส่วนตัวในการสมัครเป็นนักธุรกิจอิสระของแต่ละท่าน ซึ่งวิธีนี้ก็สามารถสร้างรายได้เสริมได้ดีอีกวิธีหนึ่ง

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างภูมิคุ้มกัน

วิธีสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดีที่สุดและคลาสสิกที่สุด คือ การออมเงิน และนำบางส่วนของเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายต่างๆ ไปลงทุนเพิ่ม ดังนี้

1. การฝากเงินออมไว้กับธนาคาร ซึ่งปัจจุบันได้รับผลตอบแทนน้อยมากเพียง 0.75% ต่อปี แต่หากไปฝากไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ ก็อาจจะได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการยอมรับสภาพความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นของแต่ละท่านในการตัดสินใจ

2. การลงทุนในตลาดทุน (เล่นหุ้น) การลงทุนกับทองคำ การลงทุนในพันธบัตร หรือหุ้นกู้ ในการลงทุนวิธีนี้ มีปัจจัยหลายด้านที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้น การลงทุนวิธีนี้ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและข้อมูลหลากหลายด้านประกอบการตัดสินใจลงทุน ผู้ลงทุนต้องศึกษาข้อมูลให้ดีที่สุดก่อนการตัดสินใจ

3. การซื้อประกันภัย ประกันสุขภาพ หรือประกันชีวิต ควรตรวจสอบรายละเอียด เงื่อนไข ของกรมธรรม์ให้ดีและรอบคอบก่อนการตัดสินใจ รวมทั้ง นำปัจจัยอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ค่าเงิน ระยะเวลาเข้ามาคำนวณผลตอบแทนก่อนการลงทุนทุกครั้ง

4. วิธีสุดท้าย คือ การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้และปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิตของตนเอง

กิจกรรม

ให้อธิบายวิธีการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินมาให้เข้าใจ

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การวางแผนการใช้จ่ายที่ดีคือการทำอย่างไร
 - ก. ประดิษฐ์ของเล่นของตัวเอง
 - ข. ชื่อของเล่นเป็นประจำ
 - ค. ชื่อเสื้อผ้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 - ง. อดอาหารเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

2. การบันทึกรายรับรายจ่ายมีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ทำให้รู้จักวางแผนในการใช้เงิน
 - ข. ทำให้มีความรอบคอบในการใช้จ่าย
 - ค. ทำให้ควบคุมการใช้จ่ายได้
 - ง. ถูกทั้ง ก ข และ ค

3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตคืออะไร
 - ก. ค่าอาหาร
 - ข. ค่ายารักษาโรค
 - ค. ค่าเล่าเรียน
 - ง. ค่าของเล่น

4. ถ้ามีรายจ่ายเกินรายรับเราควรทำอย่างไร
 - ก. ใช้จ่ายอย่างประหยัดมากขึ้น
 - ข. ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก
 - ค. หารายได้เพิ่มขึ้น
 - ง. ถูกทั้ง ก ข และ ค

5. การจดบันทึกรายรับรายจ่ายมีประโยชน์อย่างไร
 - ก. ฝึกนิสัยให้เป็นคนละเอียดรอบคอบ
 - ข. ฝึกนิสัยให้เป็นคนตรงต่อเวลา
 - ค. ฝึกนิสัยให้เป็นคนมีมานะบากบั่น
 - ง. ฝึกนิสัยให้เป็นคนมีความอดทนอดกลั้น

6. การใช้จ่ายในข้อใดเปรียบได้กับคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง”
- ก. นำเงินไปซื้อของเล่น
 - ข. ซื้อเฉพาะของที่จำเป็น
 - ค. กินอาหารทุกอย่างที่อยากกิน
 - ง. ขอเงินพ่อแม่เพิ่มบอกว่าไม่พอใช้
7. การฝากเงินโดยเป็นสมาชิกถือหุ้นเป็นการฝากแบบใด
- ก. ออมทรัพย์
 - ข. สหกรณ์
 - ค. ประกันชีวิต
 - ง. กองทุนสำรอง
8. ถ้ามีเงินเหลือใช้ควรเก็บไว้ที่ใดจึงจะปลอดภัยที่สุด
- ก. ฝากเงินกับธนาคาร
 - ข. ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์
 - ค. ฝากเงินกับกองทุนหมู่บ้าน
 - ง. ฝากเงินแบบการประกันชีวิต
9. การกระทำใดบ่งบอกลักษณะนิสัยประหยัด
- ก. ซื้อของที่อยากได้
 - ข. ใช้จ่ายของยี่ห้อดัง ๆ
 - ค. เก็บเงินใส่กระปุกออมสิน
 - ง. ขอเงินพ่อแม่ใช้จ่าย
10. บุคคลใดใช้จ่ายเงินแบบไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- ก. เอ นำเงินไปซื้ออาหาร
 - ข. เจ นำเงินไปซื้อของเล่น
 - ค. จี นำเงินไปฝากธนาคาร
 - ง. ตา นำเงินไปซื้อหนังสือ

เฉลยท้ายบทที่ 4

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 1

1. การตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดภาระการจ่ายเงินออกจากครอบครัว เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการพนัน สิ่งเสพติดของมีนเมา รายจ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น
2. การลดรายจ่ายที่จำเป็นลง เพื่อสร้างนิสัยการประหยัด อดออม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 2

1. อย่าซื้อเพราะอารมณ์	2. อย่าซื้อของแก้เครียด
3. อย่าซื้อของเป็นงานอดิเรก	4. เลือกเพื่อนให้ดี
5. ใช้บัตรเครดิตอย่างฉลาด	6. รู้สถานะทางการเงินของตัวเอง

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 3

1. สร้างตารางชั้นบันได อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ของแต่ละธนาคาร แล้วเลือกธนาคาร และลำดับชั้นที่ให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงที่สุด
2. เปลี่ยนบัญชีเงินฝาก ไปเป็นแบบที่ให้ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์
- 3 ยืมเงินจากเครือข่ายทางสังคม เช่น ญาติ หรือ เพื่อนฝูง แทนเงินกู้
4. ขายหนังสือ และตำรา ที่ใช้แล้ว และเก็บไว้เฉยๆ
5. ใช้บัตรเครดิต ที่มีการให้ตอบแทนเป็นการ คืนเงินสด (cash back)
6. ลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิก รับการสำรวจทางการตลาด (Panel) เพื่อรับเงินสด
7. ทำงานพิเศษ เป็น freelancing เช่น ออกแบบบ้าน แพลหนังสือ, ฯลฯ
8. รับส่วนลดเงินสดเมื่อช้อปปิ้งออนไลน์ หรือห้างฯที่มีส่วนลดเงินสด

แนวการตอบกิจกรรมตอนที่ 4

1. การฝากเงินออมไว้กับธนาคาร
2. การลงทุนในตลาดทุน (เล่นหุ้น) การลงทุนกับทองคำ การลงทุนในพันธบัตร
3. การซื้อประกันภัย ประกันสุขภาพ หรือประกันชีวิต
4. วิธีสุดท้าย คือ การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

1. ง
2. ง
3. ง
4. ง
5. ก
6. ข
7. ข
8. ก
9. ค
10. ข

สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

กรมการค้าภายใน,กระทรวงพาณิชย์.การค้าครองผู้บริโภคม.<http://www.dit.go.th/>, 2546.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์.โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 14;2544.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.เศรษฐศาสตร์สำหรับชาวบ้าน.หน่วยที่ 1-8 โรงพิมพ์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,พิมพ์ครั้งที่ 3;2543

_____.หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-8 โรงพิมพ์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,พิมพ์ครั้งที่ 18;2538

_____.หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 9-15. โรงพิมพ์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2536.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค,สำนักนายกรัฐมนตรื.การคุ้มครองผู้บริโภค.

อภิรักษ์ จันตะนี. เศรษฐศาสตร์จุลภาค 1 . สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร,กรุงเทพมหานคร;มปป.

อเนก เขียรถาวรและอเนก พ.อนุกุลบุตร.การเงิน การธนาคารและการคลัง.สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด ,กรุงเทพมหานคร;2535

http://praveetelearning.com/elearning_content.php.วันที่ 28 ตุลาคม 2558

http://uptoadvance.blogspot.com/2013/07/blog-post_6386.html วันที่ 24 กันยายน 2558

<http://www.cad.go.th>.วันที่ 28 ตุลาคม 2558

<http://www.facebook.com/เศรษฐกิจพอเพียง> สู่การทำบัญชีครัวเรือน.วันที่ 28 ตุลาคม 2558.

<http://www.jw.org/th/> วันที่ 24 กันยายน 2558

<http://www.oknation.net>.วันที่ 28 ตุลาคม 2558

<http://www.maesotcity.com> .วันที่ 28 ตุลาคม 2558

<http://www.urnurse.net/sarapad/29save.html>.วันที่ 24 กันยายน 2558

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวสุทธินิ จับใจนาย
ตามอัยยาศัยอำเภอเชียงดาว

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

นางปรียาพร สุริยะชัยพันธ์
นางสาวพัชรินทร์ วงศ์สกุล
นางสาวพจนีย์ คำเบี้ย
นางปิ่นนภา ใจคำ

ครู กศน.ตำบลเมืองงาย กศน.อำเภอเชียงดาว
ครู กศน.ตำบลปึงไค้ กศน.อำเภอเชียงดาว
ครู กศน.ตำบลเมืองนะ กศน.อำเภอเชียงดาว
ครู ศรช. กศน.อำเภอเชียงดาว

สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการ/ปรับปรุงแก้ไข

ที่ปรึกษา

นายศุภกร	ศรีศักดิ์ดา	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่
นางมีนา	กิติชานนท์	รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการ/ปรับปรุงแก้ไข

นางณัชชา	ทะภูมินทร์	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอต๋อยเต่า	ประธานกรรมการ
นายพิทยา	ธาดูอินจันทร์	ครู คศ.1 กศน.อำเภอเวียงแหง	กรรมการ
นางสาวศิริพัชร	วรเศรษฐกุลไชย	ครู คศ.1 กศน.อำเภอพร้าว	กรรมการ
นางปภินดา	เอกชัยอาภรณ์	ครูอาสาสมัครฯ กศน.อำเภอเมืองเชียงใหม่	กรรมการ
นายสกล	ศรีรีนา	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอสันกำแพง	กรรมการ
นางสาวพัชวรรณ	อำพันธ์สี	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอสันทราย	กรรมการ
นางเดือนฉาย	แต่้มมาก	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอหางดง	กรรมการ
นางสาวแสงระวี	แก้วรากมุก	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอหางดง	กรรมการ
นางสาวสุรัสวดี	สุวรรณพงศ์	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอหางดง	กรรมการ
นางสาวจันทร์จิรา	อ่อนอัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่	กรรมการและ เลขานุการ